

'87

2

április

ös 15/DM 2
sKr 8.50/sFr 2.50

hulladék Újság

Minden tisztességes újság fehér; a miénk szürke. Hogy miért? Mert hulladék újság és egyáltalán rendetlen is! Na de álljon meg a menet; persze nem a tartalomról van itt szó és nem is szellemi értékekről. Újságunk szemétből van!

Anyaga kidobott papírokból készült. Elhajított újságok, reklámok, rajzlapok, üvegcsékek papírjából. Egy és más hulladék maradványa újratálalható újságunkban, és ezért felelősséget nem vállalhatunk. Ilyen az újrafeldolgozott, "recycling"-papír.

A természetvédelem egyre fontosabbá válik, a gondok napról napra nagyobbak lesznek. Mindannyian felelősek vagyunk: és a kis dolgok is számítanak, amelyeket a háztartásban és közvetlen környezetünkben megoldhatunk.

Mi a magunk részéről a MOTOLLA szürkeségével szeretnénk hozzájárulni a természetvédelemhez. Így kevésbé piszkolódunk majd a folyók, nem gyarapodnak a szemétdombok, nem vágnak ki miattunk új fákat. nyilvánvaló hátrányokat vállaljuk: például a fényképek és rajzok minőségi romlását.

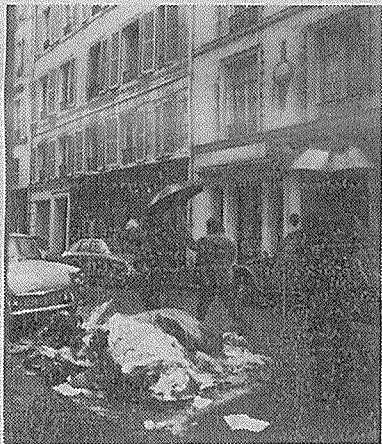
No, de térjünk mégegyszer vissza a szürke tényekhez: kérjük olvasónkat, ne dobja el újságunkat! És ha mégis kibírhatatlannak találja, akkor legalább a papírgyűjtőbe dobja, hogy újra felhasználhassák a papír anyagát. Persze fennáll a veszélye annak, hogy az eldobott lap újra a kezébe kerül, de akkor már például mint MOTOLLA 3/88 (szép kilátások, nemde?!)

Sajnos lapunkban még mindig található helyesírási hibák, bár senki sem tagadhatja le, hogy igazán javultunk. A továbbiakban is dolgozunk ezen, valamin végül nekünk is kell dolgozni! Az előbb említett 3/88-as számban biztosan már jobb lesz nyelvezetünk; csak nem kell feladni a reményt.

Témaválasztásunkkal minél több fiatal szeretnénk megnyerni. Előző számunkban talán hosszúra sikerült dél-amerikai beszámolóink, de fontosnak tartjuk foglalkozni azzal, ami közvetlenül érint minket. A fiatalok szeretnek utazni, de ez még nem elég; meg kell tanulnunk benyomásainkat kiértékelni és feldolgozni, nehogy csukott szemmel járjuk a világot. Persze

nem akarjuk a világról alkotott szemléletünket olvasóinkra erőltetni. De közben ne feledjük egy mára már legendás Illés-sláger figyelmeztetését: "Láss, ne csak nézz!" Mi látni akarjuk azt is, ami talán nem csak a magyaroknak fáj - mint a kisebbségek sorsa - de kevésnek érezzük csak nézni azokat a problémákat, amelyek az egész világon általánosak, mint az erdőpusztulás, a környezetszennyezés. Így talán elérhetjük, hogy lapunknak csak papírja lesz szemét, de tartalma "cultural-recycling".

K.A.

"Chef, un groupuscule bloque la circulation !"

Felelősségteljes fiatalok a francia politikai életben

"Fönök, egy csoportoska akadályozza a forgalmat!" Ez a "csoportoska" félmillió ember tömeg volt, amely december elején Párizsban tüntetett az egyetemi rendszer reformja ellen. Hasonló diákmozgalmak azután Spanyolországban és Ausztriában is voltak. Elleneztek azt a tendenciát, amely most világszerte észlelhető: az elit-iskolák és elit-egyetemek létesítését. Rövidítve közöljük a két magyar származású párizsi egyetemistával készült interjút, amely eredetileg a Szabad Európa Rádióban hangzott el.

Kérdés: A legnagyobb felháborodást, ami végül is a diákmozdulást kiváltotta, a szelekció bevezetésének a javaslata okozta. A diákoknak három fő követel-

sük volt: ne emeljék meg a beiratkozási költségeket, ne legyen felvételi szelekció az egyetemeken, és ne szüntessék meg az úgynevezett állami diplomát. Ez

utóbbi azt jelentette volna, hogy a diplomán feltüntetnék az egyetem nevét - ami megint csak megkülönböztetéshez vezetne a friss diplomások között, hiszen az egyetemek színvonala különböző. Miért vitték ezek a kérdések az utcára a tüntető diákok tömegeit, amikor az egyetemek közötti megkülönböztetés, és bizonyos fajta szelekció, eddig is létezett?

Anna (harmadéves orvostanhallgató): Először is tudni kell azt, hogy a felsőoktatási rendszer Franciaországban eléggé eltérő a többi európai országhoz képest. Egyrészt vannak az úgynevezett nagy iskolák (les grandes écoles), az elitképző főiskolák, ezek rendkívül erős szelekció alapján működnek. Másrészt, vannak az egyetemek, ezekre mindenki bejuthat, aki leérettségizett. Az egyetemről kikerültek, aszerint, hogy hány évet végeztek, különböző szintű állásokat kapnak. Az elitképző főiskolákról kikerültek garantáltan magasszintű állásokhoz jutnak.

Kérdés: Eddig az egyetemi beiratkozás úgy történt, hogy az érettségizettek már hajnalban sorbaálltak az egyetemek előtt a megjelölt napon, és egyszerűen az érkezési sorrend döntötte el, hogy ki jut be - bizonyos létszámnál több ugyanis nem fér be az előadótermekbe. Ezt a rendszert változtatták volna meg felvételi vizsgákkal?

István (elsőéves bölcsészhallgató): Nem felvételi vizsgákkal, hanem a beküldött dosszié alapján, amely a középiskolai osztályzataikat és a tanárok véleményét tartalmazza. Ezt a dossziét viszont még az érettségi előtt összeállítják, és ha ezt az egyetemek figyelembe vennék, ezzel csökkenne az érettségi jelentősége. A diákok már csak azért is a sze-

folytatás a 7. oldalon

A MAGYAR FUTBALL VÉGH-NAPJAI

Ez a szöveg született Budapesten nem sokkal Végh Antal újabb focikönyvének megjelenése után. A Gyógyítatlan? már címben is jelzi, hogy miről van szó: a magyar csapat katasztrofális világbajnoki szereplését, a szovjetektől elszenvedett 6-0-ás vereség okait, előzményeit és némileg nagyképp fogalmazással, társadalmi háttérét elemezi.

Végh nem először vállalkozik hasonló feladatra. A hetvenes években írott Miért beteg a magyar futbal? minden idők egyik legnagyobb bestsellere volt Magyarországon. Megjelenése után elkapkodták és majd tízszeres felárral árusították az ügyes nepperek. Annak a könyvnek kétségkívül úttörő jelentősége volt, amennyiben először mutatott rá a magyar foci rákfénéire és először mondta ki azt, hogy gyökeres megújulás nélkül a magyar futball soha nem lesz több annál, ami már akkoriban is volt: szerény statisztaszerepet játszó figura az európai labdarúgás színpadán.

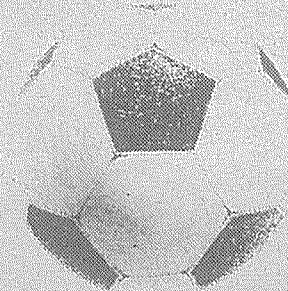
Nóvuma a Gyógyítatlan?-nak is van: régóta nem volt olvasható Magyarországon megjelent könyvben ennyi pletyka és rágalom. Végh nem különösebben tartja tiszteletben a fair play szabályait. Lehetőleg mindenkibe rüg egyet, aki nem rúghat vissza, vagy azért mert külföldre szerződött, mint Mezey György, a válogatott volt edzője, vagy azért mert a polémia nem mestersége, mint a csapat egynéhány megtámadott játékosának. De bátran támadja azokat is, akik szidalmazásához immáron nem igényelték különösebb civilkurázsit, mint a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) volt vezetősége, a leváltott vagy lemondott Szepesti György vagy Buda István. Becsületére válhat, hogy a magyar sportsajtó illetékeségét is elvitatja, amiben kétségtelenül sok igazság van: az Állami Sporthivatal hivatalos lapja, a Népsport tényleg nem tanusított különösebb kompetenciát a Mundial idején és azóta sem, megnyilatkozásainak morális súlya Végh méltó ellenfelévé avatta ezt az orgánomot.

Igyhát az sem lehet véletlen, hogy a Népsport Végh hatalmi szóval való elhallgattatását szorgalmazta - íme egy ékesszólóan szép adalék a "társadalmi háttérhez", mely, mint a társadalmi háttérnek szoktak lenni Kelet-európában, elsősorban politikai háttérnek bizonyul.

Véghet akár sajnálhatnánk is azért, hogy "ki akarják csinálni", könyve olvasásán azonban inkább a hóhér akasztásának régi példázata jut eszünkbe. Amellett élek a gyanúperrel, hogy megnyilatkozásainak "szabadszájúságát" régés-régen megvásárolta feddhetetlen kommunista voltának bizonyításával, úgy ahogyan ezt már Moldova György vagy Berkesi is megtették annak idején, hogy két másik "hivatalos" bestseller gyártót említsünk.

Ha már a kudarc tényleges okainak kimutatására képtelen, örvendetes lett volna, ha másik célkitűzését teljesíti, és rávilágít annak társadalmi okaira. Nos, ez is elmarad. Nem sokat tudunk meg erről a háttérről, hacsak azt nem, hogy a labdarúgók világában nem érvényesülnek a kommunista katekizmus erkölcsi előírásai. Mivel ezek másutt sem érvényesek ebben a társadalomban, a fennem kinyilatkoztatott igazság igencsak soványka. A magyar foci korrupció volt nem specifikus tulajdonsága, és nem egyes emberek erkölcsi gyengeségének folyománya, hanem az egész intézményrend antidemokratikus, a nyilvánosság ellenőrzését kizáró voltának leképezése a futball területére. Az MLSZ semmivel sem "jobb" vagy "rosszabb", mint akármelyik magyar vállalat vagy minisztérium. Íme ez a tényleges társadalmi háttér, ám erről Végh Antal nem látszik tudomást venni. A kérdés csak az, van-e ennek valami köze ahhoz, hogy a szovjet csapat 6-0-ra verte a magyart?

Pesti Endre

rockkoncert vagy szülői értekezlet?

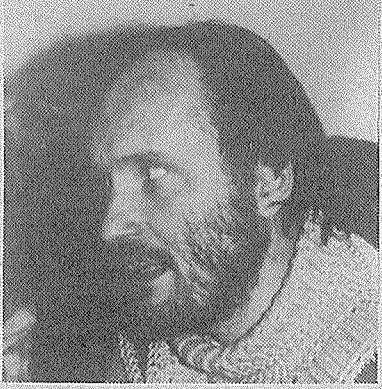
"...Hollandiában az utcán megismertek..."

Látogatás Hamar Dánielnél

"Huh, de elindul, huh de!" Nem is olyan egyszerű vállalkozás egy háromgyerekes apa otthonában riportot készíteni. Annak ellenére, hogy Dávidkának nem indult be az új villanyvonata, sok érdekességet hallottunk a magyar népzeneéről. A MUZSIKÁS együttes nagybőgőjét, Hamar Dánielt látogattuk meg Budapesten.

"20 éves koromban el sem tudtam képzelni, hogy a népzene engem

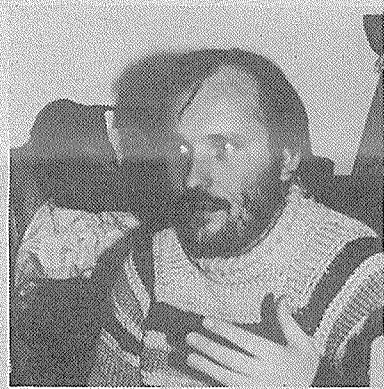

valaha érdekelne. Ugy kerültem bele, hogy az egyetemi folklór zenekarba beálltam, pénzéért," meséli Dániel. A felfedezés öröme, az erdélyi utazások, találkozás az ottani zenészekkel: ez mind egyre több szépséget és élményt nyújtott számomra. Így vált a szinfonikus zenét tanuló Dániel népzeneásszá. És szerinte a legtöbbször úgy kerültek a népzenehez, hogy véletlenül meghallották, kezdtek jobban érdeklődni és "egyre mélyebben belepétek az erdőbe".

"Aki olvassa Kodály és Bartók írásait, gyakran találkozik azzal, hogy a magyar népzene egy-egy motívuma számukra olyan zenei élményt nyújtott, mint egy Bach vagy Beethoven műve". A MUZSIKÁS-együttes tagjai is faluhegyen kapták ezt a zenei élményt, Erdélyben. Arra törekszenek, hogy feldolgozzák és koncertjeikben továbbadják ezt az élményt. De ez nem egyszerű: "Ezt a zenét nem színpadra találták ki. Eredetileg közösségi zene, ahol nincs elválasztva egymástól a zenész és a közönség. Olyan formát akarunk találni, ami a népzenenek ezt a közösségi szellemét megtartja." Ezzel kapcsolatosan jó úton vannak, hiszen világszerte sikere-

ket ér el az együttes. Dániel ezt arra is vezeti vissza, hogy a fiataloknak egy része kíváncsi a saját gyökereire. Meg akarják ismerni a saját népi zenéjét. Ezért jöttek létre a népzenei klubok. Ez azzal jár, hogy más országok népzeneje iránt is nyitottak. "Volt olyan idő, hogy Hollandiában az utcán megismertek minket."

13 éve van a MUZSIKÁS, de a népzene sosem unták. "Annyira szerettük, hogy attól féltünk: csak mi tartjuk szépnek." Nagy megnyugvás volt részükre, amikor 5-6 évvel ezelőtt a népzenei mozgalom kezdett kiemelkedni a hullámvölgyből, egészen odáig, hogy tavaly Sebestyén Márta az év énekesnője lett Magyarországon. Ezt a kitüntetést az "István a király"-ban alakított szerepére kapta. "De ott egy az egyben úgy énekeltem, mint a népdalban. Ez azt jelenti, hogy ez a stílus mások számára is érthető." Nem is fogják megenni, mert a tanulásban, a kísérletezésben, nincs megállás. Dániel: "Büszkeséggel tölt el, hogy egy olyan nemzet tagja vagyok, amely ilyen

fantasztikusan gazdag és értékes zenei hagyományokkal rendelkezik."

A hatvanas évek a várakozás, a remény ével voltak. Magyarországon akkor lehetett először nyugati könyvekhez jutni, nyugati zenét hallgatni. Megjelent a beat - egyik neves képviselője akkor az Omega együttes volt. Azóta eltelt több mint húsz év. Sokan úgy érzik, hogy a nagy reményből kevés vált valóra. Csak épp egy kicsi. A beat egykor a szabadság jelképe volt - mára viszont az egész "konzum-zene". Az ősszel az egyik Omega koncerten Szombathelyen sörösüveget dobta az énekes Kóbor János fejéhez. Lehet, hogy ebben is jelképet kell látnunk?

Aki a nézőtér: 16 éves. Aki a színpadon: ... Kódósítva bevonul az Omega az ostoba műfüstbe. A

fiúk harisnyanadrágban fújják a rakendrőt. Aki a nézőtér: 16 éves.

Omegák (a füstben is látszik) ötven évesek. Valaki bedob egy sörösüveget és Kóbor vérzik. Abba hagyni nehéz, pedig már rég elléptük a tízezer lépést...

Az Omega története akár a nyugati magyarság helyzetének szimbóluma is lehet. Régi fiúk, legfőbb ször a dalok is régiek. Régi a dal, ha új az ének, a dobos mégis a régit veri. Várom mikor dobják be az ideológiai sörösüveget. Együtt kell cserélni néha. Unalmas a régi produkció. Aki a nézőtér: tizenhat éves. Neki meggyőző show kell. Nem működ, nem patétikus szöveg. Szomorú vagyok, mert gyermekeink magyarsága romlásnak indul. És nem az emigráció fájt! Erdélyben emigrációban él két

millió magyar úgy, hogy még rúgják is őket, mert magyarok. És csak azért is magyarul beszélnek. Fájhat itt nekem, hogy rossz a rock and roll?

Régi nótákat fújnak a félnotások - Bécestől Münchenig és Rómától Ohioig.

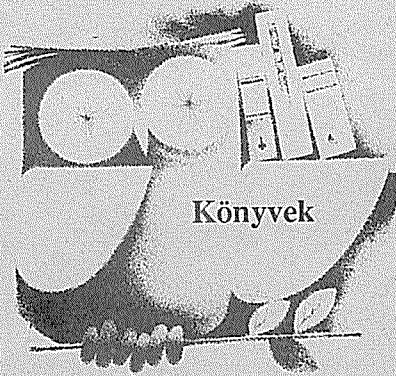
Mi sunyik, mi hantások vagyunk és pöffeszkedők? Lenézünk a hedonistát, kommunistát? Újtük egymást? Mi megszólítunk, okoskodunk, tanítunk, kioktatunk, leintünk? Unatkozunk, zabálunk, jobban tudnánk?

Miért szeressék hát akkor a tizenhat évesek a nézőtér, ezt a keserves nyavalyás magyar rakendrőt?

Ők hogyan csinálnák? Ők hogyan szeretnék? Nekik hogyan jó?

Ezen gondolkozz és vedd ha akard ezt az egészet vitaindítóknak.

Keresztési György

július 13-án fölakasztották.

A nagy formátumu könyv foglalkozik Kurt Huber életével, műveivel és részvételével a "Weiße Rose" tevékenységében. A bőséges illusztrációs anyag fényképeket, újságcikkeket, a végzetes róplapot, s más dokumentumokat tartalmaz.

A könyv megrendelhető a következő címen: Kurt Huber-Gymnasium, Adalbert-Stifter-Platz 2, D - 8032 Gräfelfing.

"Andersdenkende in Ungarn", Hans-Henning Paetzke, Edition Suhrkamp, Frankfurt 1986, 245 oldal, DM 14.

Hans-Henning Paetzke német újságíró, aki tökéletesen megtanult magyarul. Ez a könyve több magyarországi utazása során készült. Kifejezi azt a szakadékot, amely a magyarországi gazdaságpolitika aránylagos szabadsága és a kultúrpolitika ridegsége között van. Tizenhét interjút tartalmaz, Magyarországon, vagy külföldön élő ismert személyiségekkel a kulturális, politikai vagy egyházi életből, mint például Konrád György, ifj. Rajk László, Király Béla, Bulányi György. A könyv az 1956-os forradalom harmincadik évfordulója alkalmából jelent meg. A témák széles kört fedeznek, a központban mégis az 56-os forradalom van. Az interjúpartnerek beszámolnak néhány eddig ismer-

retlen adatról és összefüggésről is. Ez a könyv jó alkalom a témával történő ismerkedésre azoknak az érdeklődőknek, akik csak nehézségekkel olvasnak magyarul.

"Erdély története", Budapestben jelent meg, 1986 decemberében, három kötetben, ára 950 Forint.

1945 óta ez a legérdekesebb Magyarországon megjelent könyv, amely több, korábban tabunak tartott politikai kérdést is érint. Igaz, ezt még mindig kesztyűs kézzel teszi. Az Akadémiai Kiadó jelentette meg, amely a Magyar Tudományos Akadémia kiadója. Főszerkesztője a történelem és magyar művelődési miniszter, Köpeczi Béla. Az "Erdély története"-nek olyan sikere volt, hogy csak "kéz alatt" lehetett beszerezni.

Megjelenése hullámokat csapott. A romániai államfő, Ceausescu, február végén a "Magyar és Német Nemzetiségű Dolgozók Tanácsai" előtt beszédet tartott, amelyben elítélte a könyv szerinte "horthysta, fasiszta, sovinszta, rasszista" tetteit. "Hogyan képzelhető el, hogy egy tudományos akadémia hozzájáruljon más népeket sértő írások és munkák megjelentetéséhez?" mondta Ceausescu. A magyarországi kormányt "belügyekbe való beavatkozás" -sal vádolta.

"Kurt Huber - Stationen seines Lebens in Bildern und Dokumenten" Albrechts Verlags KG, Gräfelfing, 1986, DM 29,80. Hat diák a münchen-gräfelfingi Kurt-Huber-gimnáziumból komolyan gondolta, hogy az iskola névadója példakép. Összeálltak és egyéves munkával szerkesztettek egy könyvet Kurt Huberről, amelyet a gimnázium tanárai segítségével 1986 közepén kiadtak.

Kurt Huber volt az egyetlen professzor a müncheni egyetemen, aki csatlakozott a nemzeti szocialista uralom alatt a "Weiße Rose" egyetemista ellenzéki csoporthoz. Ő írta azt a róplapot, amelyet a Scholl testvérek a müncheni egyetemen terjesztettek. Elfogták és egy kirakatper után kivégezték őket. Kurt Hubert 1943

kódó, a Calgary Filharmónikus Zenekar főzeneigazgatója Joó Árpád vezényli. A szoprán szólót Marton Éva éneklé.

LISZT F.: **Orchestral songs** (Zenekari dalok), SLPD 12105, Hungaroton, digital-stereo felvétel. Ára: 110 Forint.

A Magyar Állami Hangversenyzenekart a közelmúltban elhunyt Kórodi András vezényli. Ez az első olyan lemezfelvétel, amely Liszt zenekari dalainak gyűjteményes, teljes kiadása.

LISZT F.: **Dante szonáta, I. Mefisztó keringő, H-moll szonáta**, SLPX 11944, Hungaroton, stereo-mono felvétel. Ára 80 Forint.

Zongorán előadja a fiatal magyar zongorista-nemzedék kiemelkedő alakja: Ránki Dezső. Szép összeállítás Liszt legismertebb, rövid zongoradarabjaiból.

LISZT F.: **Choral Works V. (Kantáták és himnuszok)** SLPX 11797, Hungaroton, stereo-mono felvétel. Ára: 80 Forint.

Az A oldalon hangzik fel az ismert Szent Cecilia című kórusmű, amelynek mezzo-szólámát Budai Lívía - évekig a müncheni Bajor Állami Opera, majd a nyugatberlini Német Opera tagja - éneklé. A Magyar Rádió és Televízió Énekkarát és Szimfonikus Zenekarát Ferencsik János vezényli.

További új lemezek:

Európa Kiadó: ötletes címmel jelent meg végre első lemezüket: **Pop-Zene**. Jó szöveg, önálló stílus - egy olyan együttes, amelyik nem úszik a soft-rock butító hullámaival.

Napoleon-Boulevard: 1-es LP. Színtén figyelemre méltó. Különösen az énekesnő, Vincze Lilla, tűnik ki.

Dés László: A fal mögött. 1984-ben jelent meg és még mindig kapható, ami Magyarország zenei világában ritkaság. Jó instrumentális produkció.

Dúdoltam én: Sebestyén Márta. A népdalénekesnő szólólemeze, közreműködik a Muzsikás együttes.

Kallós Zoltán, erdélyi néprajzgyűjtő szerint Sebestyén Márta minden érzélgőzés és salang nélkül énekel, olyan tehetséggel, ahogyan magyar népdalt eddig még nem tolmácsoltak.

Cseréltesd ki a jövődet, mielőtt a garanciaideje lejár. (Hajas Tibor)

A székesfehérvári István Király Múzeumban május 3-ig megtekinthető a Hajas Tibor emlékkiállítás. A látogatáshoz érdemes a keddi

LEXIKON

Az idén negyedszázados fennállását ünneplő Omega együttes "új" albumot adott ki: 1968 és 1973 között megjelent lemezeit, szám szerint ötöt (Trombitás Frédi és a rettenetes emberek, 10.000 lépés, Éjszakai országúton, Élő Omega és az Omega 5).

Magyarország egyik legnépszerűbb - Európában elismert, sikereket elért - zenekara a nyár végén ünnepi koncertet ad a Kisstadionban, s megjelenik az életüket bemutató könyv is.

vagy pénteki napot választani, amikor video-vetítések is vannak: Hajas Tibor "Öndivatbemutató", "Az éjszaka ékszeri", és "Cím nélkül No.9" című művei, továbbá Vető János: "Hommage à Hajas" című emlékezése és részlet Bódy Gábor "Psyché" filmjéből.

Nur wer kritische Leser hat, macht eine gute Zeitung.

Süddeutsche Zeitung

Kolozsvári sztrájkok

Ugy tűnik, tíz évenként nem csak Románia szelzmikus régióit rázzák meg puszító kataklizmák, de társadalmi mélyrétegeit is. Az általános társadalmi terror garantálta "türelem" és "hallgatás" hétköznapjai közepette titkos lelki elégtétellel készül megünnepelni a lakosság nem kis hányada azoknak a bányászoknak az áldozatát, akik 1977-ben a Zsil-völgyében szegényítették meg Ceausescu, letéve a munkát és ritka példát adva a közösségi szolidaritás emberi méltóságából ezen az egyre balkanizáltabb tájon.

Szervesen illeszkednek a meg nem alkuvás e kivételes pillanatainak sorába az 1986 őszen bekövetkezett erdélyi sztrájkok is. Igaz, a szükség, az elviselhetetlen keserűség aktualitása állította Kolozsvár munkásságát e tiltakozás élére. Mégis nehéz meg nem látni e tényben a pillanatnyi aktualitáson túlmutató, egyetemesebb jelleget. Talán sok véletlen elem egybejátszásának köszönhető, hogy a tavalyi Kolozsvári őszi az 1977-es bányászsztrájk néma ünnepe bevezető aktusává avathatjuk most. Az ősz tanulmányai azonban korántsem véletlenszerűek; s miként a társadalmi egymásrautaltságban itt más és más jelent különböző nyelveken nem-et mondani a primitív zsar-nokságnak, éppoly egyöntetű mégis annak a "precíz" logikának az íve, amely a történelmi mélyrétegek között közvetítve az ellenállás szellemét a társadalmi kultúra nélkülözhetetlen, egyre bővülő részévé tette.

Igaz, az erdélyi munkásmozgalom csak roppant fenntartásokkal társítható a román történelem hasonló aktusaihoz; mint ahogy például az 1907-es romániai parasztfelkelés képtelen vérzivatarra is magyar közegben aligha értelmezhető. A parasztko lázadása ugyanis akkor azzal kezdődött, hogy lemészárolták az ország zsidóságának nem kis hányadát; ezt követően pedig a beavatkozó karhatalom megszárolta le az ország parasztságának szintűgy nem kis hányadát. 1514 óta a magyar történelem szerencsére nem ismer ehhez fogható nemzeti-népi önmeghasonulást, s ennek oka minden bizonnyal a magyar közös-

ségi tudat, s az ezzel járó némileg hangsúlyozottabb nemzeti-népi közmegegyezés már kialakultabb állapotában keresendő. Ugyanakkor a kolozsvári sztrájkok történelmi perspektívája már ugymond "magyar mércével" sem mérhető igazán, hisz az egymást követő román rezsimeknek - 1918-tól napjainkig - egyéb gondjuk sem volt, mint a saját nemzeti kétértelműségeikbe bevonnai a nemzetiségeket...

Nagy mértékben visszatükröződött ez az el nem döntött történelmi kérdésség a múlt évi kolozsvári sztrájkok menetében is, meghatározva azok szociális tartalmát s egyben a bennük megnyilvánuló emberjogi és szolidaritációs mértéket is.

Ha a Nehézipari Gépkombinát vesszük, mely nem leplezett magyarellenes célzattal Kolozsvár szívében pár éve alapított, sztalinista igényű mammut-vállalatnak számít, (ne feledjük, az erdélyi magyarság demográfiai fellazítására óromániából a román lakosságot ezrével kényszerítették áttelepedni és munkát vállalni ebbe és hasonló más intézményekbe), nos, a Nehézipari Gépkombinát gyakorlatilag homogén románjuk munkásgárdájának sztrájkját követően, közel egy hónapig semmi nem történt, és a hatóságok látszólag teljesítették is a követeléseket. Egy hónap múlva azonban a sztrájk szervezői eltűntek s családtagjaik és az erdélyi magyarság körében működő emberjogi csoportok azóta sem jutottak a nyomukra.

A Tehnofrig nevű másik gyárban

viszont, mely alapvetően megőrizte még a magyar hagyományokat (ezt mutatja az is, hogy munkásgárdája többségében Kolozsvár magyar lakosságából került ki), a gyár vezetősége a sztrájkot követően magához ragadta a kezdeményezést. A renitens munkásokat azonnal elbocsátották... de (szemben a Nehézipari Gépkombinát munkásaival, akiket a vezetés teljes mértékben kiszolgáltató Ceausescu titkosrendőrségének) további retorzióknak, eddig legalábbis, nem lettek kitéve. A két eset összevetéséből persze messzeelőző következtetéseket kockázatos volna levonni. Már csak azért is, minthogy a román hatóságok az eseményeket felhasználták a még vezető pozíciókban maradt magyar káderek eltávolítására, s e tisztogatás a Tehnofriget sem kímélte. Mégis a munkásszolidaritás emberi gyakorlatának olyan elemi különbségére világítottak rá ezek a tapasztalatok, melyeket nem hagyhatunk figyelmen kívül, ha szembe akarunk nézni és ha meg akarunk küzdeni mindazzal a veszéllyel, melyet a román nacionalizmus a magyarság és egész Közép-Kelet Európa számára még tartogat.

jelentettünk meg. A kazetták értékesítéséből származó tiszta hasznot szervezetünk a fentebb vázolt célra fordítja. Kazettánk zenei anyagát a világszerte ismert "Maranatha Music" lemezkiadó bocsátotta rendelkezésünkre. Az amerikai cég szigorú minőségi követelményeinek megfelelő felvételek Dévai Nagy Kamilla közreműködésével készültek.

A kazetta megrendelhető: Ausztriában a MOTOLLA, Németországban a Siebenbürgische Jugendorganisation címen.

USA-ban: Dr. Sándor Püski, 251 East 82. St. New York, NY, 10028.

Kanadában: Horváth Árpád, 3248 Carmina, Laval, Fabreville, Que. H7P 4G9.

EISZ - híradó

Csillagtalán Ég alatt

Az Erdélyi Ifjúsági Szervezet "Siebenbürgische Nachrichten" című kiadványán keresztül igyekszik felhívni a német nyelvterület országai és a világ közvéleményének figyelmét a Ceausescu-rendszer sorozatosan elkövetett rémtetteire. A román rezsim beavatkozási politikáját valamelyest ellensúlyozandó, Erdéllyel kapcsolatos történelmi és néprajzi tárgyú könyvek, vallásos irodalom, illetve magyar nyelvű Bibliák Erdélybe történő bejuttatására és szétosztására készülünk. Az akció sikeres lebonyolítására munkatársaink e téren szerzett sokéves tapasztalata megfelelő garanciát nyújt. A vállalkozásunkhoz szükséges anyagiakat az erdélyi magyarság ügyét és jövőjét szívükön viselő honfitársaink segítségével kívánjuk előteremteni, ezért: **Csillagtalán Ég Alatt** címen modern vallásos énekeket (gospel) tartalmazó mősorkazettát

Ára: Európában DM 15, USA-ban US \$ 7, + porto.

S.O.S

Az EISZ munkacsoportja gyakorlott fordítókat keres. A rendszeres segítséget felajánlók szerény díjazásban részesülhetnek. Magyarról németre, magyarról románra és angolról németre fordítók jelentkezését várjuk.

Erdélyiek, Romániába utazók, figyelem!

Az erdélyi magyarság helyzetének alaposabb felmérése céljából több oldalas kérdőívet dolgoztunk ki. Ezt mindazoknak készséggel megküldjük, akik kitöltésére és címünkre való visszajuttatására ígéretet tesznek. A felmérés eredményét a "Siebenbürgische Nachrichten"-ben közöljük.

SJO, Jakobsgrasse 29, D - 7400 Tübingen.

NUMISMATICA HUNGARICA

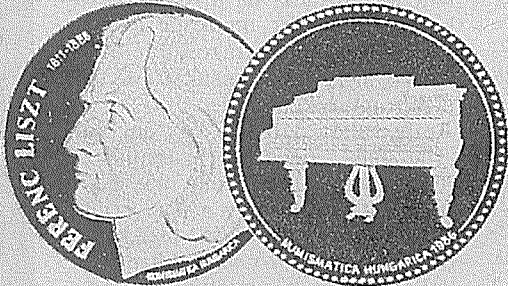
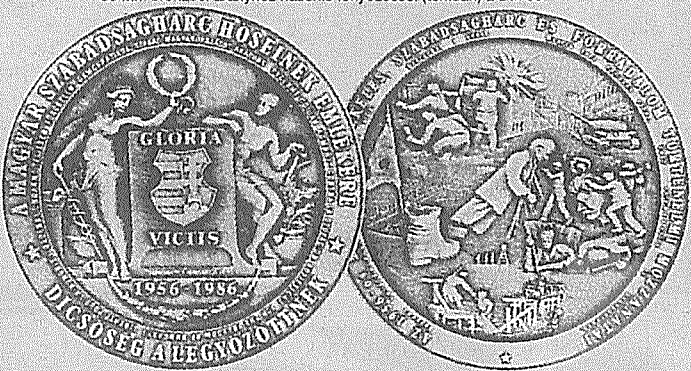
Anzeige

Postfach 73-0302
D - 6000 Frankfurt/M 71

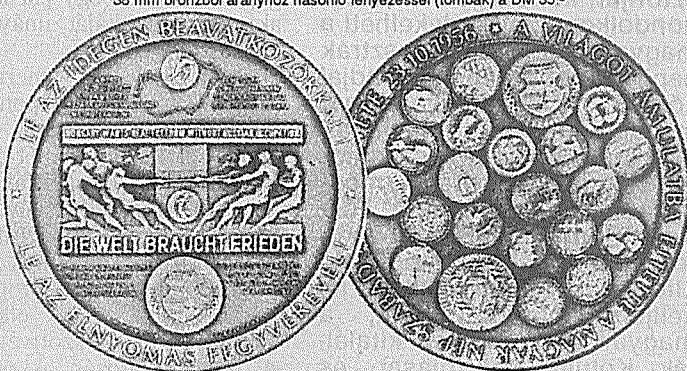
1. "GLORIA VICTIS" érem.
50 mm 1000/1000 finom ezüstből, patinás felszínnel kb. 55 g á DM 165.-
38 mm 1000/1000 finom ezüstből, patinás felszínnel kb. 25 g á DM 105.-
50 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezéssel (tombak) á DM 50.-
38 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezéssel (tombak) á DM 35.-

Az érmek megadott ára csekkel is fizethető. Az érmek árában nincsen benne a postaszállítási költség, az alapárhoz hozzá kell adni tehát kb. 6.- Márkát. Megrendeléseket postafordultával intézzük, külföldre repülőpostával. Bankszámlánk: 1) Frankfurter Sparkasse von 1882, Konto Nr. 337-9457, BLZ 500 502 01, D - 6000 Frankfurt, avagy Postgiro Ffm, Nr. 5052 23-604, D - 6000 Frankfurt

3. "MAGYAR BÉKE" érem.
50 mm 1000/1000 finom ezüstből tükörfényes felszínnel kb. 45 g á DM 165.-
38 mm 1000/1000 finom ezüstből tükörfényes felszínnel kb. 25 g á DM 105.-
50 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezéssel (tombak) á DM 50.-
38 mm bronzból aranyhoz hasonló fényezéssel (tombak) á DM 35.-

2. "LISZT" érem.
38 mm 1000/1000 finom ezüstből tükörfényes felszínnel kb. 25 g á DM 105.-
38 mm bronzból á DM 35.-

Nyugati
MAGYAR KÖNYVEK
KOSMOS

A - 1090 WIEN
Lichtensteinstr. 17.
Ecke Berggasse
Tel: 31 86 12 u. 52 48 85

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK
PASSFOTO FOTOMUNKÁK
FOTO DOBOS
Rindermarkt 16
8000 München 2
Telefon (0 89) 26 51 12

PUSZTA CSÁRDA
Ungarisches
Spezialitäten-
Restaurant. inh. Györi
Treffpunkt für Feinschmecker
Volkartstraße 15 - 8000 München 19
(Nähe Rotkreuzplatz)
Geöffnet tgl. 18-1 Uhr. Mo Ruhetag
Tischbestellung Tel. 16 62 71

UNGARISCHE
SPEZIALITÄTEN
Inh. O. Bayer
München
Kreittmayrstr. 26
Nähe Stieglmeirplatz

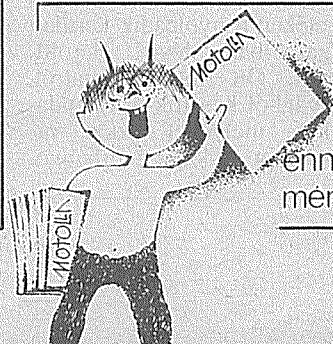
BIZTOSÍTÁS ÜGYEKBEN
élet-, beteg-, gépjár-
műfelelősségbizt. stb.
rendelkezésére állunk.
Kérésre tájékoztatást
küldünk.

MAGYAR SÁNDOR
Sonnenstr. 4
8000 München 2
Tel: 089 / 59 87 60

PS: Nálunk pénzt is
lehet keresni közvet-
tői tevékenységgel.

20 százalékat spórolhat:
B E N K Ö T. K. D.
Sendlinger-Tor-Platz 10
8000 München 2
Tel: 089 / 59 73 66
vagy 59 63 95

Computerek, TV-k,
HiFi-berendezések,
videók - autók, mo-
torok, alkatrészek
és egyéb műszaki
cikkek vásárlásánál

DM 42.-

ennyibe kerül pl. egy ekkora
méretű hirdetés (10,5x3cm) lapunkban.

Udvari Poharazó
(Zum Hofglaser)
Inh.: A. Kiss

Entenbachstr. 8,
8000 München 90,
Tel.: (089) 65 35 80

U-Bahn bis Kolombusplatz
Straßenbahnlinie 27, 15, 25,
Haltestelle Mariahilfplatz.

Echte ungarische Haus-
mannskost.

Koreában jártam...

Európából húszerelés repülőút után érkeztem meg a szülői repülőterre. Délután 5 óra volt, mikor magam mögött hagyva a helyi vámkezelőket kiléptem a reptéri csarnokba. Érdekes jelenségre lettem figyelmes: az összes körülöttem lévő ember vigyázzban állt egy nagy dél-koreai zászló felé fordulva. Nem akarván megsérteni a helyi szokásokat, jobbnak láttam, ha én is leteszem a bőröndömet és ugyanúgy teszek mint a többiek. Később kiderült, hogy a hangszerelésről szóló zene a dél-koreai himnusz volt, amelyet minden délután 5 órakor mindenhol közvetítenek a rádióból - és azt

Régóta izgatott már a gondolat, eljutni egyszer Távol- Keletre és a helyszínen tanulmányozni az ázsiai életformát, misztikus szokásokat. Ezért örültem az AIESEC (Nemzetközi Közgazdasági Világszervezet) által felajánlott három hónapos munkalehetőségnek Szöulban, Dél-Koreában. Így végre lehetőségem volt hosszabb időre ázsiai környezetbe kerülni.

tiszteletadással illik végighallgatni. A himnusz elhangzása után mindenki ment ismét a maga útjára. Csak ekkor csapott meg igazán az a Koreára annyira jellemző erős, átható fokhagymaszag, amit csakis úgy lehet megszokni, ha az ember maga is beleaprít néhány gerezdet a napi levesébe.

Jövendőbeli kollégáim vártak rám a repülőtéren. Nekem akkor még nagyon nehéz volt megkülönböztetnem őket, mert számomra mindenki ugyanúgy nézett ki. Első utunk az egyik legfontosabb koreai elfoglaltság felé vezetett - teáznit mentünk. A tea finom volt, bár olyan ízű amilyent még soha nem kóstoltam. Később derült ki, hogy ez volt életem első ginzeng teája. Am az igazi jó teákat csak később ismertem meg, darált mogoróval, nyers tojással és jó sok cukorral fizesítve.

Hamar megtanultam azt is, hogy a koreai étkezés rizs, rizs és rizs. Tehát reggel, délután, este ez az alapétel és kizárólag csak a "körtek" -amelyek mindig fokhagymá-

sak- változnak. Ezenkívül minden étkezésnél elmaradhatatlan a rizs mellett a "kimcsi", ami savanyított zöldség és a legkülönbözőbb formákban fordul elő. Van köztük nagyon csípős is, ami mögött még a mi paprikánk is elbújhat. Rizs és 5-6 "kimcsi" fajta mindig kerül az asztalra, ezért a vendéglőkben ezt nem kell külön kérni. A hozzá rendelt "köret" (ami lehet leves, hal vagy pörkölt-szerűen elkészített hús) árában már benne van.

A pálcikákkal való étkezés gyors elsajátítása ajánlatos, mert a legtöbb koreai étteremben a villa nem ismeretes eszköz. Ráadásul a hagyományos étkezés a földön ülve történik alacsony teasztalra mellett. Aki ehhez nincs hozzászokva ne csodálkozzék az eleinte jelentkező izomlázon. Az étkezéshez általában sört vagy rizsbort isznak és hozzá pálinkát nagy mennyiségben. Az ital mellé gyakran olajban sült lepkehernyót csemegéznek. Szembetűnő, hogy a nők nem igen járhatnak vendéglőbe. Elfogadott

valóban mégis le kell fújni - gyakran a házasságoló pár öröme-re, mert nem ritkaság, hogy a szülők választják ki a jövendőbeliket.

Ginzeng-tea, "kimcsi" és sámánok Szöulban

natban mégis le kell fújni - gyakran a házasságoló pár öröme-re, mert nem ritkaság, hogy a szülők választják ki a jövendőbeliket. Teliholdas éjszakákon mint a tenger morajlása úgy hallatszik el messze a városbeli hegyoldaltól az ott összegyűlt sámánok (jó és rossz szellemekkel kapcsolatot keresők) hangos imádkozása. A rossz szellemeket van hivatva távoltartani az a disznófej is, amelyet épülő házak

szokás szerint otthon van a helyük, és még ott sem ülhetnek az asztalnál mikor férfi vendég van látogatónban, hogy a "fontos társalgást" ne zavarják és a kiszolgálás pedig zökkenőmentesen történjék. Koreai felfogás szerint a nőknek nincs más társadalmi szerepük, mint gyerekeket nevelni és a férfiakat kiszolgálni. A fiatalabb generáció már igyekszik lazítani ezen a felfogáson, és megpróbál kitörni a szigorú bezártságából. Kétségtelenül valamennyire szabaddabban nő fel egy mai koreai lány, mint az édesanyja annakidején, de más országokkal összehasonlítva még mindig nagyon korlátozott a szabadsága. A legnagyobb bűn külföldi fiúval találkozni, ilyenkor különféle fondorlatokhoz kell folyamodnia, hogy elmehesen otthonról. De sokan vállalják a kockázatot, mert például bókot csak európai férfitől hallanak és ki nem örül az életében először kapott bóknak?

Nagyon érdekes a koreaiak babonássága is. Ez már kezdődik azzal, hogy a terhes nő miket ehet azért hogy az első gyermeke fiú legyen, hisz komoly társadalmi szegényt jelentene, ha lány lenne. Szokás az is, hogy minden fontos eseményt megelőzően jóshoz mennek és kikérik a tanácsát vagy hozzájárulását. Így például előfordulhat, hogy egy házasságot utolsó pillá-

elő helyeznek és szertartásosan hajlonganak körülötte.

A hajlongás amúgy is elterjedt szokás - általában a köszöntés, tiszteletadás jele. Különösen a kiszolgálóknak kell sokat hajlonganiuk. Nagyobb áruházakban az alkalmazottaknak nyitás előtt tízperces vezényelt gyakorlatot tartanak. De ha estefelé már látzólag ok nélkül hajlonganak az elárúsítók, az nem azt jelenti hogy fáradtak, hanem hogy záróra van és a kedves vevő legyen szíves már távozni. Ezt kimondani ugyanis borzalmas illetlenség lenne.

Fontos dolog, hogy az ember Koreában mindent a jobb kezével adjon és vegyen át. Ez főképp névjegyátadásnál okozhat problémát. Ilyenkor úgy kell eljárni, hogy az ember a jobb keze két ujjával átveszi a másik névjegyét és a másik két ujjával átadja a sajátját. Amennyiben több névjegy átvételéről van szó, ez már bizonyos kézügyességet igényel. A lakosság írásbeli angoltudása viszonylag magas, de a szóbeli társalgás rendszerint igen nehézkes a gyakorlat hiánya miatt. Ezért minden Koreába utazó figyelmébe ajánlom, hogy állandóan hordjon magánál papírt és ceruzát és arra is ügyeljen, hogy a teljes sötétséget kerülje a kommunikáció fenntartása érdekében.

Igy hát aránylag nem könnyű egy európai számára beleilleszkedni a koreai társadalomba. Ennek történelmi háttere is van. Régi koreai felfogás szerint ugyanis a társadalmi létrán a külföldinél már csak a hentes áll alacsonyabban (de az örömlány már nem).

Mondanom se kell, hogy magyar Szöulban is volt. Néha összejöttünk egymással és olyankor szóba kerültek az eltérő koreai szokások, no meg hogy milyen jó is volna egy finom otthoni paprikáscsirke - csak ne rizzsel legyen! Ezen a téren van mit tanulnunk a koreaiaktól. Ők ha messzire utaznak poggyászuk nagy részét a nélkülözhetetlen "kimcsi" teszi ki, ami nélkül sehol sem érzik jól magukat.

Zöld Ákos

És mégegyszer...

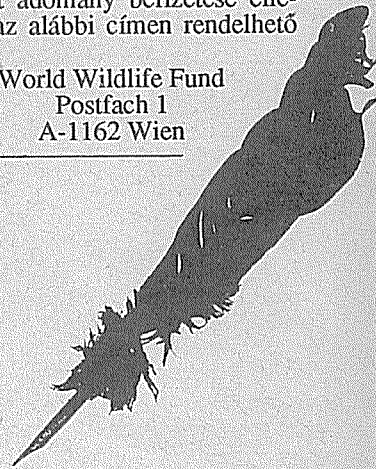
Duna Kör

1987 január 12-én Bécsben sajtóértekezleten jelentették be, hogy Karl Wagner, a World Wildlife Fund (WWF) bécsi munkatársa információs füzetet adott ki, melyben német és magyar nyelven ismerteti a nagymarosi vízlépcső építésének várható káros következményeit.

Lesz-e elegendő pénze a kormánynak az életszínvonal romlását megállítani, a nyugati kölcsönöket visszafizetni, a gazdaságot modernizálni és közben tízmilliárdokat költeni gigantikus és fölösleges erőművekre? Vagy inkább újabb százévezrek nyugdíja értéktelenedjen el, újabb tízezrek várjanak hiába lakásra, avuljanak el a magyar termékek - csak vízlépcső legyen? Bízunk benne, hogy még győzhet a józan ész, ezért írjuk ide a Dunakör jelszavát: VESS GÁTAT!

A füzet adomány befizetése ellenében az alábbi címen rendelhető meg:

World Wildlife Fund
Postfach 1
A-1162 Wien

Újságíró Szeminárium

Május 1 - 3 újságíró szemináriumot tartunk Bécsben, a "Die Presse" szerkesztőségében. A program vezetője Martos Péter, az osztrák napilap szerkesztője. Szállásról a MOTOLLA gondoskodik. A szeminárium célja az újságkésztés alapjainak gyakorlati elsajátítása. Részvételi díj kb. DM 50. Jelentkezési határidő április 20. Részletes információ a MOTOLLA szerkesztőnél.

Martos.0703

Ez nem cím, hanem e cikk "Layout-száma"

Mikor felkértek: irjam meg a "Die Presse" kompjüterizálási sztoriját, két dolgon kezdtem gondolkodni: mi érdekelheti a magyar fiatalokat egy osztrák napilap nehézségei, gondjai közül? Hogy magyarázzam meg egy lehetőleg könnyen olvasható írásban a számítógépes újságkésztést, még-hozzá magyarul, holott köz tudott, hogy még a Software-re sem találtak megfelelő kifejezést? (Hogy legalább ne kelljen angolul írniuk, a magyar szakemberek kitalálták Kolumbusz tojását, és szoftvernek nevezik).

En nem fogom ezt tenni. Amennyire lehet, nem írok olyat, amihez szakifejezés kell. De akkor miről írok?

Nahát! Ebben a mély komolyságban úgy bele-belepislogtam a Whisky-üvegbe (vagy viszkü-üvegbe?), hogy saját gondolataimon csúszom el. Inkább holnap kellene folytatni...

Ma már holnap van, és még mindig nem tudom pontosan, hogy mit akartam írni! De most már muszáj, mert délután jön a főszerkesztő! Így jó a dolog, legalább nincs időm arról gondolkodni, hogy miről kellene gondolkozni. Megörülök, nincs kompjüterünkben hosszú "ö" betű? Még valaki azt hihetne, hogy örülök!

Mielőtt "ö" és "ó" közül az egyik bekövetkezne, inkább józanul leírom, amit látogatóknak mondani szoktunk. Nem vagyok hívó em-

ber, tehát úgy teszek, mintha az egész kompjüter kizárólag csakis gép lenne. Van egy pár kollégám, aki napi munkáját imával kezdi Hastech mesterhez.

Hastech: egy kis amerikai cég. Nagyon egyszerűen mondva: egy másik cégtől vásárolt, számítógépből és képernyőkből álló rendszer átépítése tipográfiával táplálható szoftver segítségével. (Most mégis leírtam a leírhatatlant!) Másfél évig vacakoltunk az előkészületekkel, írtunk programokat, szitkozódunk, mire elkészült a "Hastech-Pressé"-szoftver.

A döntő változás akkor történt, mikor 1985 szeptemberében átköltöztünk a Bécs tizenkilencedik kerületében lévő Pressehaus-ból a Marriott-szálló irodaépületébe, a Körútra: az a pár írógép, melyet magunkkal hoztunk, már egy éve szekrények mélyén rothad, csak a titkárkők írogatnak még leveleket. Milyen különbség van a legmodernebb írógépek és a képernyő "keyboard"-os (már megint!) számítógépek között! Egy biztos: a cikkírás szempontjából nyereség a kompjütermunka, mert hűzás, szövegjavítás és "kéziratküldözgetés" gombnyomásra működik.

Az újságírás alapvető munkája nem változott meg: anyag-gyűjtés, elgondolás és írnikezés szempontjából ugyanolyan szervezetlen a szerkesztőség, mint régen volt. Mégis az első betűtől kezdve minden más lett. Az írás maga gyorsabban megy, kétszeri, háromszori vagy (különleges butaság esetében) négyszeri írás helyett órák

hosszat lehet változtatni az eredetét. Persze csak lehetne, ha a tipikus újságíró nem kezdene olyan későn írni, hogy rovatvezetőjének nem maradna más lehetősége, mint az utolsó pillanatban elvenni tőle a "kéziratot". Azok a szép (?) idők már elmúltak, mikor majdnem verekedni kezdtek, ha a rovatvezető kitépte a papírt munkatársa írógépéből; most erőszakosan fel kell kérnie arra, hogy "csukja be" az elektronikus kéziratot.

Amíg valaki dolgozik egy angolul "file"-nak nevezett kompjüter-részlegben, addig senki más nem tud odaférközni. Így a testi érintkezések száma óriásit csökkent, mert a különböző szobákban ülő kollégák csak telefonon szitkozódhatnak.

Elvégre minden sztori elkészül. (En legalábbis még nem találtam a "Pressé"-ben fehér foltot.) Javítás után a rovatvezetők ugyanúgy vezetékken át küldik a cikkeket azokba a tartalomjegyzékekbe, melyekből a volt szedők (hét ilyen "technikai szerkesztőnk" van) átültetik őket a jövendőbeli oldalakra. Azok is képernyőn - úgynevezett PagePro-n - készülnek, a cikkeket bonyolult tipográfiai adatok segítségével arra a helyre lehet parancsolni, ahová a rovatvezetők tervezték őket. A tervezés végeredményben az egyetlen papírmunka: egy kicsinyített oldal mására rajzoljuk a "Layout"-ot (ajjajj!), mely szerint készítik az elektronikus oldalakat.

Ezek gombnyomásra indulnak külön vezetékken a nyolcadik kerületi Strozsigasse-ban lévő Heroldnyomdába. Ott fotólenyomatrol, nylonanyagból készítik a nyomdalemezeket, melyeket aztán rácsavaroznak a rotációs gép henge-

rére. Ezzel el is készült a holnapi "Pressé". Hogy közben hány-szor felejtettem el a cikkeim "Layout-számát", nem tudom; azt sem, hogy hány kolléga akarta tudni, milyen hiba miatt nem azt teszi a számítógép, amit tennie kellene; és azt sem, hogy miért pont én vagyok a szerkesztőség élő lexikona. De ha ezeket az élményeket fordítva nézem, még bekapzelt is lehetnék: nélkülem nehezebb lenne egy jó pár "Pressé"-újságíró élete. Hastech nélkül talán az én életem is könnyebb lenne. De ezt nem merem végiggondolni, mert félek, hogy megbüntet a számítógép. Nem hiszitek el? En sem, és mégis: néha úgy reagál, mintha élne. Főleg, ha hülyeséget akar az

ember csináltatni vele, például sakkozni. (Lehet, csak úgy lelassítja a többiek munkáját, hogy megvernek érte.) A szakemberek azt mondják, egy ilyen nagy kompjüter-komplexumnak azért sajátosságai vannak: individualities. Ezt most már hagyjuk, mert angolul nagyon jól ért...

Milyen szerencsém van: éppen hogy elkészültem ezzel a cikkel, mert késik a főszerkesztő úr. Hát ő is csak újságíró...

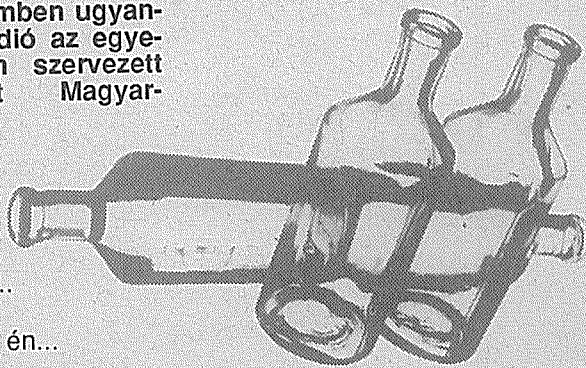
Nyílik az ajtó, megjött. "Szervusz Árpád, órák óta várlak!"

Martos Péter

Martos Péter 38 éves, a "Die Presse" című osztrák napilap munkatársa, mint főszerkesztői asszisztens és külpolitikai rovatvezető. Koránl fogva nem vesz minket nagyon komolyan.

Várunk, ahogy már ilyenkor szokás. Kevesen vagyunk, ez is így szokás magyar rendezvényeken. Bár ez nem is tekinthető igazán magyar rendezvénynek, 1987. januárjában Bécsben az Alte Schmiede étteremben ugyanis az osztrák rádió az egyetemmel közösen szervezett előadásorozatot Magyarországról.

Petri György szavai

DRAMOLETT

-Kéremszépen...
+Kuss!
-Kéremszépen, én...
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak...
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak azt...
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak azt szeretném...
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak azt szeretném mondani.
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak azt szeretném mondani, hogy...
+Kuss!
-Kéremszépen, én csak azt szeretném mondani, hogy: KUSS!

A verseket Petri "Örök hétfő" című könyvéből vettük.

Szóval várunk Petri György költő felolvasására. Végre belép. Az első pillanattól kezdve az a benyomásom, hogy ez az emberke akár Charles Bukowski is lehetne. S csak miginkább visszaigazol egy kijelentés, mármint, hogy "én csak egy vén csavargó vagyok, és van egy pár sztorim tartalékban" (Bukowski). Nem egy elkényeztetett értelmiségi állt előttünk, hanem egy alacsony, megviselt arcú pali két plasztik zacskóval a kezében. Az alkohol, a nyomor meglátszik az arcán, szétmárt vonásain. Versei keményebbek, direkttebbek.

nem egyszer durvábbak is a szokottaknál. Témái saját életéhez fűződnek: szerelem, politika. "A politika ugyanolyan része az életnek mint a nők, a cigaretták, az alkohol és mint fő szenvedélyem, a főzés." "Nyugaton nem tudják elképzelni otthon mennyire átpolitizálódott az életünk. Az új baloldal fiatal rajongóinál az a benyomásom, politizálásuk nem belső kényszerből fakad, hanem egyfajta szabadidő-kitöltésből. E téren talán a "zöld" mozgalom az első komolyan vehető társadalmi kezdeményezés." Petri részt vesz a magyar környe-

PETŐFI-TÉR MELODY

Megyünk az Agyrém-térre,
Megyünk az Agyrém-térre,
Megyünk az Agyrém-térre,
Tün-
Tet-
Ni!

Megyünk az Agyrém-térre,
Megyünk az Agyrém-térre,
Megyünk az Agyrém-térre
Az Agyrém-téren
Nincs
Sem-
Mi.

No, akkor menjünk haza,
No, akkor menjünk haza,
No, akkor menjünk haza
Föl-
Ten-
Ni!

Az üres fazekakat,
Az üres fazekakat,
Az üres fazekakat
A
Gáz-
Ra!

Tegyük föl a levegőt,
Tegyük föl a levegőt,
Tegyük föl a levegőt
Meg-
Fő-
Ni!

(Március 15-re)

T.D.-NEK

Ez a mocskok
Téli mocskok
Fáznak most
A medvebocskok

A koalák,
A kaolák,
Együtt topognak
Legalább.

kultura **M**

zetvédelmi mozgalomban, de a Beszélő című szamizdat egyik szerkesztőjeként otthon van a magyar politikában is. Nem egyértelmű a viszonya az államhatalommal. Ma már hivatalosan nem is publikálhat. (Bár korábban állami kiadóknál is megjelentek a kötetei: 1971-ben a "Magyarázatok M. számára" és 1974-ben a "Körülírt zuhanás".) A hivatalos publikációktól való eltiltás nem akadályozza versei közreadásában. Több kötete jelent meg szamizdat kiadványban: "Örök hétfő", "Hólabda a kézben". 1986-ban pedig a frankfurti Suhrkamp Verlag-nál német fordításban láttak napvilágot versei. Jelenleg Berlinben tartozkodik, ösztöndíjjal. Március 15-kére pedig Stockholmba hívták. Nem csalódom benne. Olvasni kezd. Először hosszú csend, cigarettafüst, aztán megszólal mély rekedt hangon. S elmondja amit akar -

K.Á.

Ha fáznak is
Nem pofáznak
Mégfagynak
Vagy összeáznak.

Irtam eztet
Rosszkezdemben,
Nehéz halál-
félelemben.

Te is így vagy
Ezzel, tehát
Igyunk egy
Sötétrőt theát.

Én is, te is.
Én se, te se.
Minek miértünk
Gyászmise.

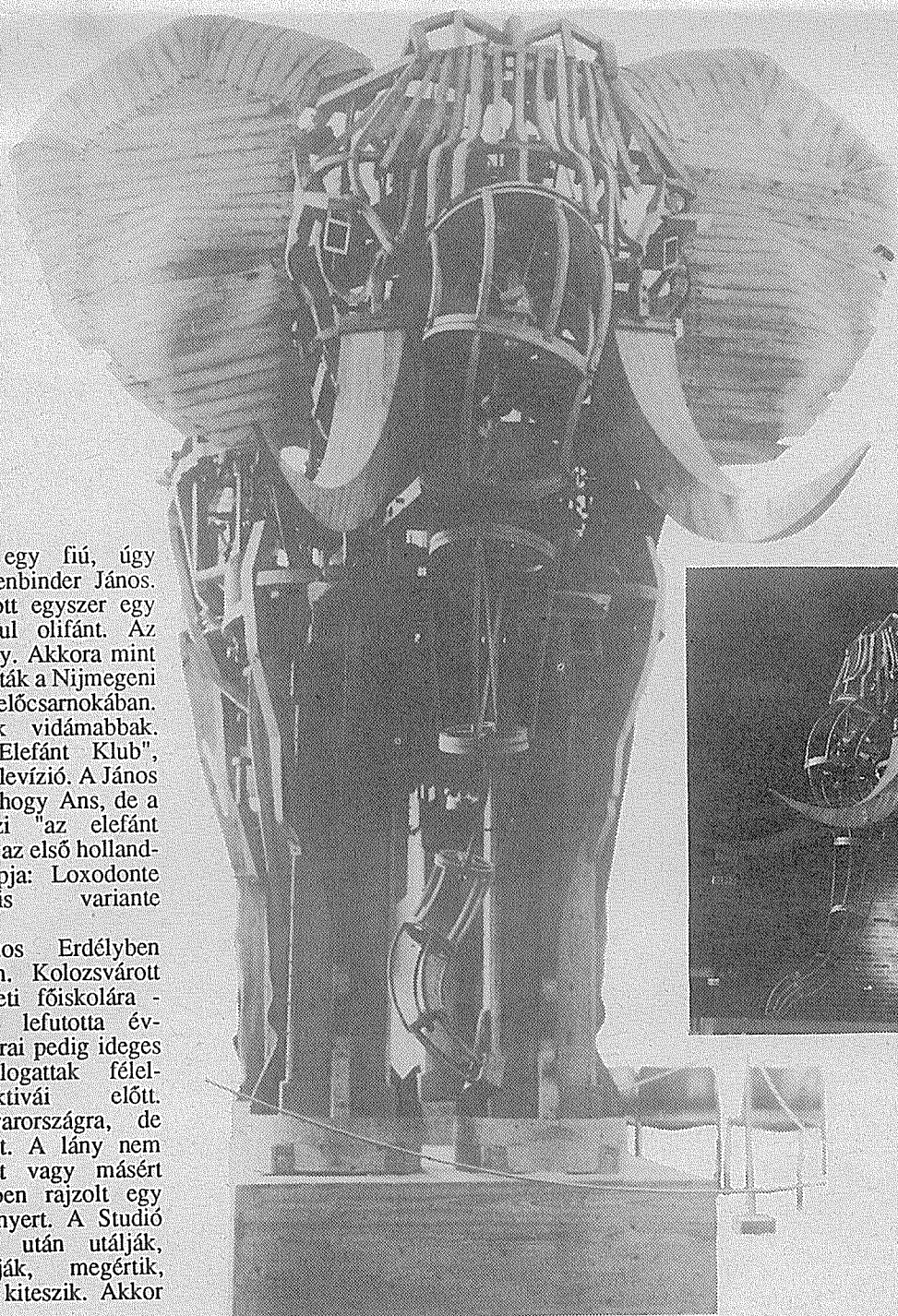
Miértjeinket
Lenyeljük,
Tavaszunkat
Kiteleljük.

elment, mert nem volt több körülötte levegő. Svájc, Olaszország, Németország. Német állampolgár lett. De a németek botorak és János átköltözik Hollandiába. Hollandiában fest, művészetet tanít a nijmegeni főiskolán. Két évig faragta az elefántot. Nincs benne egy szeg sem és mozgatja a fülét. Sok tonnát nyom. János most egy 6 méteres sast

farag. Olyan állatokat örökít meg, amelyek kipusztulóban vannak. Ezért munkáját a természetvédő egyesületek figyelemmel kísérik. Alhercegek meg királyok, sőt még a Green Peace is.

Keresztesi György

Él Hollandiában egy fiú, úgy hívják János. Bittenbinder János. Ez a János faragott egyszer egy elefántot. Hollandul olifánt. Az elefánt nagyon nagy. Akkora mint egy igazi. Felállították a Nijmegeni orvosi klinika előcsarnokában. Azóta a betegek vidámabbak. Megalakult az "Elefánt Klub", kiment a holland televízió. A János csaját úgy hívják, hogy Ans, de a város úgy nevezi "az elefánt anyja". Mert János az első holland-magyar elefánt apja: Loxodonte hungaricoholandesis variante africana. Bittenbinder János Erdélyben született 1946-ban. Kolozsvárott járt képzőművészeti főiskolára - ahol egy körrel lefutotta évfolyamtársait, tanárai pedig ideges udvariassággal bólogattak félelmetes perspektívái előtt. "Kinőstült" Magyarországra, de szerette is a lányt. A lány nem szerette, és ezért vagy másért János egy pincében rajzolt egy éven át. Díjakat nyert. A Stúdió Galéria kiállítása után utálják, szeretik, csodálják, megértik, értékelik, árulják, kiteszik. Akkor

OLIFANT

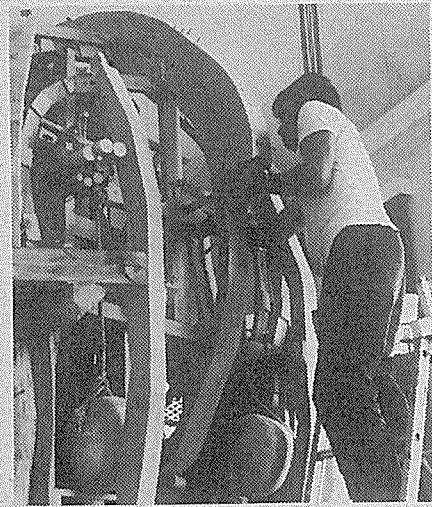
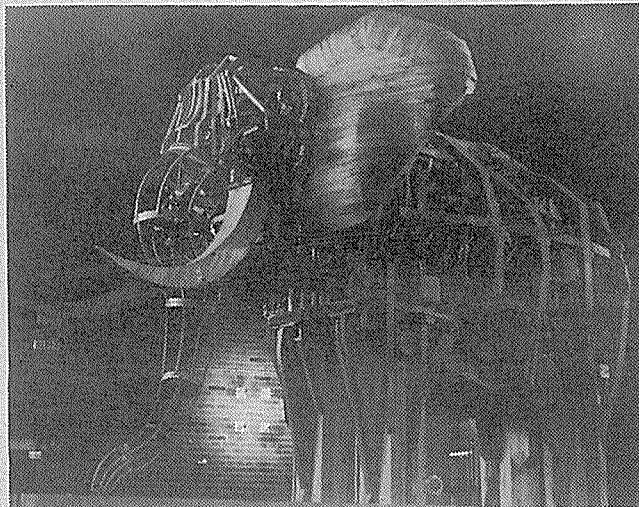

Foto: Keresztesi György

A fülét is mozgatja

Riport helyett egy Bittenbinder idézet: "Amit rámába lehet tenni azt nem lehet művészetnek nevezni."

ISMERETLEN MAGYAR KULTURA

Január 28-án bekopognak a zsaruk, természetesen udvariasan és bocsánatkérően, de ők csak a kötelességüket végzik. Bocsánatot kérnek és elvisznek 38 kiállított tárgyat, amelyeket az Inconnu csoport gyűjtött össze az 1956-os forradalom emlékére - dokumentációs anyaggal kiegészítve összesen 43 művet.

Kultura

Az Inconnu ellenzéki művész-csoport, több év óta működik Budapesten. Pályafutásuk Szolnokon kezdődött, ide s tova már több mint tíz éve; az alapítógok: Bokros Péter, 33 éves, Molnár Tamás, 32 éves, Pálincás Róbert, 22 éves.

Az ABC-szamizdat kiadóval együtt a "Harcoló Város" címmel hirdette meg a csoport a kiállítást. Erről a "The New York Review of Books" 1986 augusztus 14-i számában beszámolt. A pályázat témája az 56-os forradalom művészi feldolgozása volt. A kiállítás első bejelentése után a rendőrség azzal fenyegette meg a csoport tagjait, hogy kiutasítják őket Budapestről. S ez már azért sem tréfa dolog, mert ezzel legegységibb életfeltételeiktől fosztanak meg őket.

A külföldről postán érkező művek nagy részét eltüntették a hatóságok. Ennek ellenére megérkezett harmincegynéhány alkotás az USA-ból, Angliából, Jugoszláviából, Hollandiából. Susan Sontag amerikai író, Konrad György, és a jugoszlávai Danilo Kis patronálták a kiállítást.

A házkutatás után nem maradt más, mint üres falak és a közepénn kivágott magyar zászló (1956-ban a tüntetők épp így vágták ki az oroszmintájú címert a magyar zászló közepéről). De jöttek a vendégek, mintha mi sem történt volna. Jöttek a vendégek s a lakás lassan zsúfolásig megtelt, tehát megtartották a megnyitót.

A betiltás és a művek elkobzása még nagyobb külföldi reklámhoz jutatta a rendezőket. A hírt már este világgá röptette a Reuter hírügynökség pesti tudósítója.

"Budapest egy nagy falu. Valakinél házkutatás volt este 6 órakor, két órával később az egész város tudta. Van egy szervezetlen, spon-tán kialakult hírhálózat," mesélte Molnár Tamás néhány hete. És így

is történt. Délben 12-kor kopogtak a rendőrök, délután 5-re már mindenki tudta a hírt.

Végül megnyitották a kiállítást, vagyis bekapcsolták a videót, amellyel előrelátóan még időben filmre rögzítették a kiállítás tárgyait. A magyar alkotások többsége jellegű volt, az alkotók nem nevezték meg magukat. Hiányoztak a befutott művészek, s kimaradtak a negyvenes éveket taposó avantgardé-osok is. "Jellemző, hogy az idősebbek itt voltak - nem tudom miért, talán nincs veszteni valójuk. Másrészt pedig itt voltak a fiatalok is, a húsz év körüli generáció. Ez a kettőség valahol jelen van a társadalomban is."

A szomorú tény: amit elvettek, azt a szegényektől vették el. A kiállított műveket ugyanis a SZETA, a Szegényeket Támogató Alap értékesítette volna. És bőven lenne rászoruló, hiszen ma Magyarországon mintegy 2 millió ember él létminimum körüli szinten...

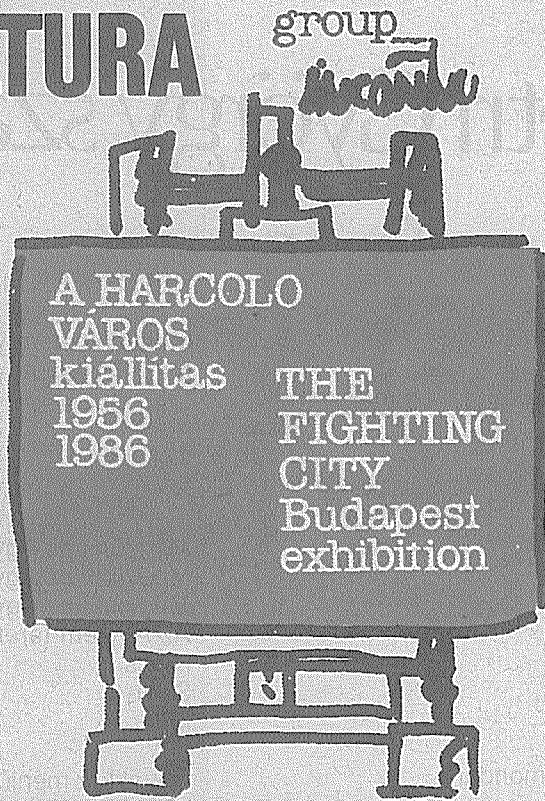
Honnan származik a csoport elnevezése, az Inconnu? "Tulajdonképpen Mail-Art-tal kezdtük. Akármilyen Mail-Art, ami postán feladható. A küldemények címzettje fiktív név volt.

Jöttek a vendégek, mintha mi sem történt volna

Mondanivalónkat voltaképpen a borítékra feladóként írt címre szántuk. A postás elvitte mondjuk New Yorkba, mit tudom én milyen utcába, kiderült, hogy a címzett ismeretlen. A postás káromkodott egyet s rávágta az "Inconnu" nemzetközi pecsétjét. Aztán ment tovább a küldemény a feladónak, tehát ahová mi akartuk. Így kerültük ki egy ideig a cenzúrát és a posta örködő szemét - s végül így jutottunk nevünkhöz is."

Igy kezdődött ennek a művész-csoportnak a karrierje. Ezt saját vallomásuk szerint addig csinálták, ameddig üzlet nem lett az egész levelezgetés, mint Nyugaton is.

Miután feladtak több mint 800 Mail-Art-ot, szépen kiléptek belőle, nekifogtak új művészeti

formák kidolgozásához. Sorra kijárták a különféle iskolákat: grafikától kezdve a színházig. Végülis eljutottak az akcióig, a performance-ig. Észrevétlenül egyre jobban belesúsztak a politikai művészetbe. Válaszút előtt álltak.

a postás káromkodott egyet

Bár gyakran teljesen apolitikusak, végülis minden gesztusukat átpolitizálta a hatalom. "Hát akkor csináljuk is. Ha a "kultura ellenségei" lettünk, akkor teljesen nyíltan fel is vállaljuk ezt." Nietzsche elvéhez csatlakoznak: "Elj veszélyesen!" Ezt egyik kiáltványukban fejezik ki, megállapítván, "hogy a politikai művészet sosem válhat legálissá!"

Krizsán Árpád

I N M E M O R I A M

Bódy Gábor másfél évvel ezelőtt, alig 39 évesen öngyilkos lett. A filmrendezőink inkább ifjabb nemzedékének legtehetsége-sebbségként tartották számon Magyarországon, ugyanakkor sokat támadták is műveinek elvont jellegéért, a hivatalos értékrend (és minden hagyományos értékrend!) bírálatáért. Kétségkívül a nyolcvanas évek elejének legizgalmasabb, leginkább provokatív egyéniségei közé számított a magyar kultúrában.

Halálának rejtélyes, vagy legalábbis homályos körülményei újabb fontos adalékokat szolgáltattak a személyét körülvevő legendához. Bódy korai halála legalábbis önvizsgálatra kellett volna, hogy kényszerítse a magyar filmszakmát, különös tekintettel annak finanszírozóra, akik sohasem büszkélkedhettek filmjeinek föltétlen támogatásával (a magyar filmgyártás évek óta tartó gazdasági és morális válsága közhelynek számít). Jó magyar szokás szerint erre nem került sor. Helyette, csekély másfél év késéssel, leveleitették valamennyi filmjét egy két hétig tartó Bódy retrospektív keretében, és tervezik egy emlékkönyv kiadását, melyben természetesen forgatókönyvei is olvashatók lennének. A budapesti Tinódi mozi pénztáránál hosszú sorok kígyóztak, s az érdeklődést csak részben indokolta, hogy Magyarországon először mutatták be Nyugaton készített kísérleti filmjeit, videóit. Az érdeklődés valójában Bódy kivételes tehetségének szólt.

A hátrahagyott életmű töredékes. Tartalma három játékfilm és mintegy tucatnyi kisfilm, úgynevezett filmnyelvi kísérlet. Bódy elmélyülten tanulmányozta a filmnyelvet, a képi jelrendszerek természetét. Az a felismerés, hogy a film sajátos képi nyelvet teremt, a filmművészet kezdeteinél datálható, azonban kevesen gondolták végig olyan következetességgel, amilyennel Bódy tette.

"Mi rendezők valamennyien ezt a nyelvet beszéljük," mondotta, ám kevesen vannak, akik megpróbálják értelmezni, megmagyarázni, hogy mit is jelent ez a fogalom.

A filmes mesterségen kívül Bódy filozófiát és szemiotikát is tanult, elméleti következtetéseit tanulmányokban is megfogalmazta. Ezek gyakorlati igazolására, valamint új lehetőségek kikísérletezése érdekében forgatta filmnyelvi etüdjait. Életének utolsó éveiben a videózás foglalkoztatta.

Első játékfilmje az Amerikai Anzix a mannheimi filmfesztivál nagydíját nyerte. A történet középpontjában az amerikai polgárháborúban harcoló negyven-nolcas magyar emigráns áll, általánosabb értelemben azonban maga a törté-

nelem. Bódy Ambrose Bierce elbeszéléseiből, és magyar emigránsok dokumentumaiból merített, és a kettő egymásbaötvözése érdekes eredménnyel járt. A háború forgataga gyakorta jelzésekre korlátozódik a film folyamán, előtérben a

életmű legfontosabb darabja: A kutya éji dala. Kritikusainak egy része azt róta fel neki, hogy sötétben látja a mai magyar valóságot, másik része pedig azért dicsérte, mert olyannak látja, amilyen, vagyis sötétnek. A pontosabb fogalmazás kedvéért azonban hadd tegyem hozzá, hogy a komor látásmód tárgya nem korlátozódik a magyarországi viszonyokra, hanem az e századvégi egzisztenciális problémák egészére irányul. A történet napjainkban játszódik, és felvonul benne a kelet-európai társadalom valamennyi jellegzetes

BÓDY GÁBOR

film hősnének belső rezdülései, elfojtott nosztalgiái, honvágya kerül. Maga a film azonban a legcsekélyebb mértékben sem nosztalgizál, ironikusan elidegenítő effektusokkal, mint amilyen a kép kifehéritése, a filmszalag "elszakadása" jelzi a rendező távol-ságtartását.

Az 1979-ben forgatott Psychének szintén irodalmi háttere van: Weöres Sándor hasonló című költői regénye egy tizenharmadik századi kitalált költőné életrajza. A filmnek két változata van, mert az első, hatórás verziót később lerövidítette, és részben újraforgatta. Ez Bódy legköltőibb, képekben, vizuális élményben leggazdagabb filmje. Az arisztokrata költőné és az elszegényedett költő szerelmének története ugyanakkor a mai értelmiségi sors finom parabolája is. Formailag legvirtuózabb, tartalmában legsokegyetűbb, és talán ezért is a legtöbb vitát kiváltott filmje az

figurája, a rendőrtől a papig, akiről nem lehet tudni hogy igazi vagy álpap-e, a párttitkártól az újhulámos zenekar énekeséig. A kutya éji dala a szellemi és erkölcsi értékek pusztulásának és összekuszálódásának pontos diagnózisa. Azé a pusztulásé, melyet oly nagy intenzitással élt meg a film alkotója. Az álpap szerepét maga Bódy játssza a filmben.

A Bódy Gábor emlékének szóló megkésztetett tisztelés csak azt mutatta meg és bizonyította újfent, amit hívei eddig is tudtak: a halála óta eltelt rövid időszak nemhogy gyengítette volna, felerősítette és aktuálisabbá tette filmje mondandóját.

Pesti Endre

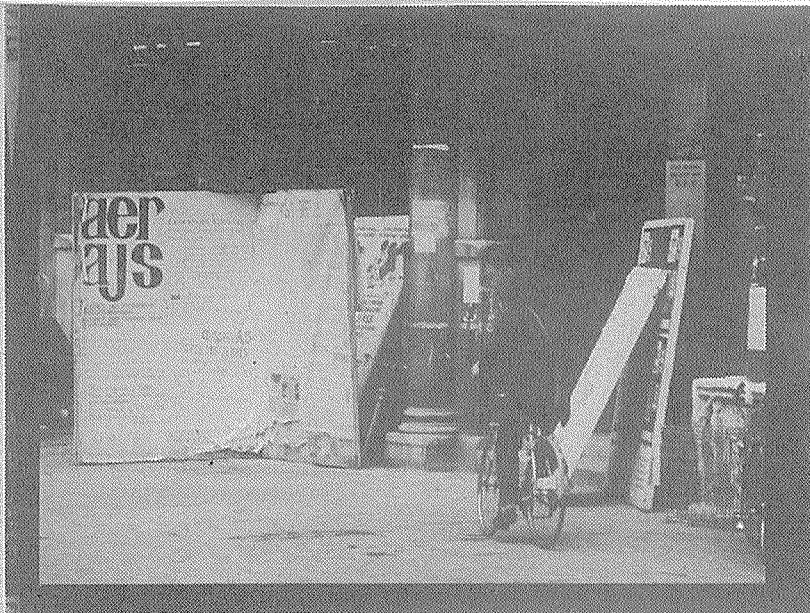
Munkák a következő címre küldendők:

MAIL-ART-ist AB
Dr. Keresztesi/TEMPUS, H3 3201 Beckomburgav., 161 53 Bromma-Stockholm, S - Tel.: 08/37 74 27

A beküldött pályázati művekből Svédországban kiállítás készül.

lekció ellen vannak, mert az, hogy az egyetemre mindenki bejuthat, nagyon régi hagyomány Franciaországban. Az elképzelés éppen ez: mindenkinek joga van az egyetemhez, ha megkapta az érettségit.

Anna: Az első években az egyetemeken nagyon sok az ember, a másodévben már csak az egyharmada folytatja. Azok közül, akik elkezdik az egyetemet, csak mintegy 30 százalék jut el a diplomáig. De a diákok azt akarják, hogy így maradjon, mert mindenkinek joga van kipróbálni az egyetemet, és esetleg kimaradni, ha nem sikerül. **István:** Arról nem az egyetem tehet, ha olyan sok ember ráébred, az első és másodév folyamán, hogy tulajdonképpen nem ezt akarta csinálni. A gimnáziumban semmiféle tájékoztatást nem kapunk az egyetemről, hogy ott, a különféle szakokon, hogy s mint zajlik a munka és mit is fognak nekünk tanítani. Az ember stressz-állapotban van, válság van, mindenki úgy érzi, gyorsan kell választania, beiratkozik valahová, ami éppen érdeklí és aztán menetközben észlel rá, hogy tulajdonképpen nem így gondolta, nem így szeretné csinálni. Akkor abba-

ugyanolyan, mint a tíz évvel ezelőtti volt. És az igazi természetüket most lehetett látni, ezeken a tüntetéseken.

István: Nem szabad elfelejteni, hogy azok, akik most kerülnek az egyetemre, azokat tavaly még úgy hívták, hogy a "bof"-generáció. "Bof" azt jelenti, hogy semmi sem érdekli igazán, sem a politika, sem a munkája...

Anna: Csak azt, hogy pénzt keresen és aztán pihenjen a tévé előtt.

István: Kiderült, hogy nem vagyunk "bof"-generáció. De ha az emberek individualistábbak, mármint azok, akik ma 20 - 22 évesek, akkor azért, mert úgy nevelték föl őket, hogy megállás nélkül a krízisről hallottak. Normális, hogy fontosabb nekik a pénzkeresés, mint azoknak, akik fiatal éveiket a gazdasági föllendülés idején élték meg.

Anna: A hetvenes évek közepén egy diák minden nehézség nélkül talált nyáron egy állást egy hónapra, hogy aztán elmenjen belőle nyaralni. Ma ez sokkal nehezebb.

Kérdés: Mégis a diákmegmozdulások egyáltalán nem azt mutatták, hogy a fiatalokat a pénzkeresés érdekelné, hanem azt, hogy szolidárisak és egyenlőségpártiak. És még valamit. A diákmegmozdulás kezdetén még azt

István: Az első rendőri beavatkozás előtt sehol nem lehetett látni semmiféle jelszót vagy mondatot. A "Pasqua démissionne" - Pasqua a belügyminiszter neve -, tehát, hogy "Pasqua mondjon le", ez a mondat csak azután tűnt föl, hogy az Invalidusok terén üldögélő 100.000 vagy 500.000 vagy nem tudom hány diák közé rontott a rendőrség.

Kérdés: Mi a magyarázat arra, hogy Franciaországban mindig is olyan forró politikai kérdés volt az iskolaügy? Emlékszünk rá, hogy 1984 nyarán egymillió ember tüntetett a magániskolák védelmében. Ekkor még a baloldal volt hatalmas, és ez az oktatásügy érdekében megmozdult tömegtüntetés eléggé előre vetítette az árnyékát annak, hogy a baloldal meg fog bukni a legközelebbi választásokon. Vajon most, a jelenlegi, jobboldali kormány törvényjavaslata elleni tüntetés előrevetít valamit? **Anna:** Mindenképpen fordulópontot jelent a Chirac-kormány történetében. Most történt meg először Chirac életében, hogy szépen meghajtotta magát valami előtt, ami erősebb volt nála, mármint... ennyire nyilvánosan. Ennek nagyon sokan örülnek. Végül is elég volt hat hónap a jobboldali kormány megalakulása óta ahhoz,

hogy kitörjenek a szenvedélyek. **Kérdés:** Milyen érzés tudni a diákságnak, hogy a hatalom meghátrált előtte?

István: Kellemes érzés, de azért annyiban elszomorító, hogy a hatalom azért hátrált meg, mert vér lett. Mert egy fiú meghalt és mert szombat éjjel, egész éjszaka harcok folytak a Quartier Latin-ben a rendőrök és emberek, nagyrészt provokátorok között. Biztos vagyok benne, hogyha ez a mozgalom pacifista maradt volna - vagyis a diákok mindvégig pacifisták maradtak - de ha nem lett volna ez a rendőri beavatkozás és erőszak és vér, és ez a polgárháború-hangulat ami szombat este tényleg volt a városban, akkor nem vonta volna vissza semmit. Azért vonták vissza, mert féltek, hogy mindenki elveszti a kontrollt, hogy hatalmas baj lesz az egészből, mert a helyzetet nem lehet tovább ellenőrzés alatt tartani. Csak ezért vonta vissza.

Kérdés: Milyen volt a hangulat az egyetemi épületekben?

István: Amikor bementem az egyetemre, mindig meglepett, hogy milyen jó a szervezés, hogy mennyire kellemes a hangulat a sztrájk napjaiban. Plakátok voltak kitéve: "sztrájkoló zenészek, gyerekek fél tizenegyre közös improvizálásra", vagy a színházi szekció hirdetett valamit, mindenféle bizottságok írtak ki programokat és megbeszéléseket, délutáni rockkoncert volt. Én nagyon örültem annak, hogy minden nagyon békés és jól szervezett volt, okosan volt megcsinálva. A nagy-gyűlések után mindig akadt két-három srác, aki seprőt fogott és szépen kitakarította a termet. Rend volt és jó hangulat.

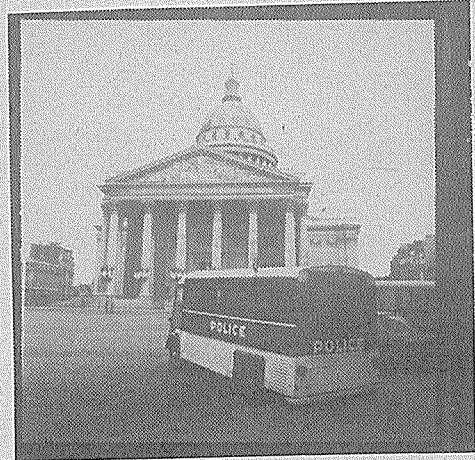
Kérdés: Ez is belevág abba - amit olyan sokszor emlegettek - hogy a 86-os mozgalomnak semmi köze a 68-as diákmozgalomhoz.

István: Így van. Tényleg nem akartak semmi anarchiát, semmi rendtelenséget. Még a tanulást is

nyugodtan lehetett folytatni. Szombat délután a diákok összegyűltek a tantarmekben és tanár jelenléte nélkül, mind tanultak. Nagyon felelősségteljes volt az egész.

Kérdés: Ugy látszik, ez az esemény nagyon erősen megmozgatta és valamiféle politikai öntudatra ébresztette a diákokat. Talán a diákság jelentősebb szerepet akar a politikai életben?

Anna: Igen. Most először lehetett azt látni, talán Franciaország egész történetében, hogy ennyire fiatal emberek ennyire felelősségteljesen

lássanak el fontos feladatokat. A tévében lehetett látni a tanulók bizottságának tagjait, amint nagy asztalok mögött ülnek és szinte gyerekek, és mégis nagyon komolyak, egyáltalán nem neveltségesek. Fontos szerepet játszottak az ország történetében. Ennek politikai jelentősége van. Még valamit szeretnék elmondani. A jobboldal egy része azon mérgeződött, hogy hová megy ez az ország, ha most már az utca hozza a törvényt... Csakhogy a tüntetőknek éppen az az véleményük, hogy a demokráciában az utcának fontos szerepet kell játszania a politikai életben. Mert ezzel lehet direkt hatást elérni. Erre gondolnak a diákok, amikor a "direkt demokráciát" emlegetik.

hagyja, tanácsokat kér, jobban körülnéz, aztán beiratkozik a következő évben egy másik egye-

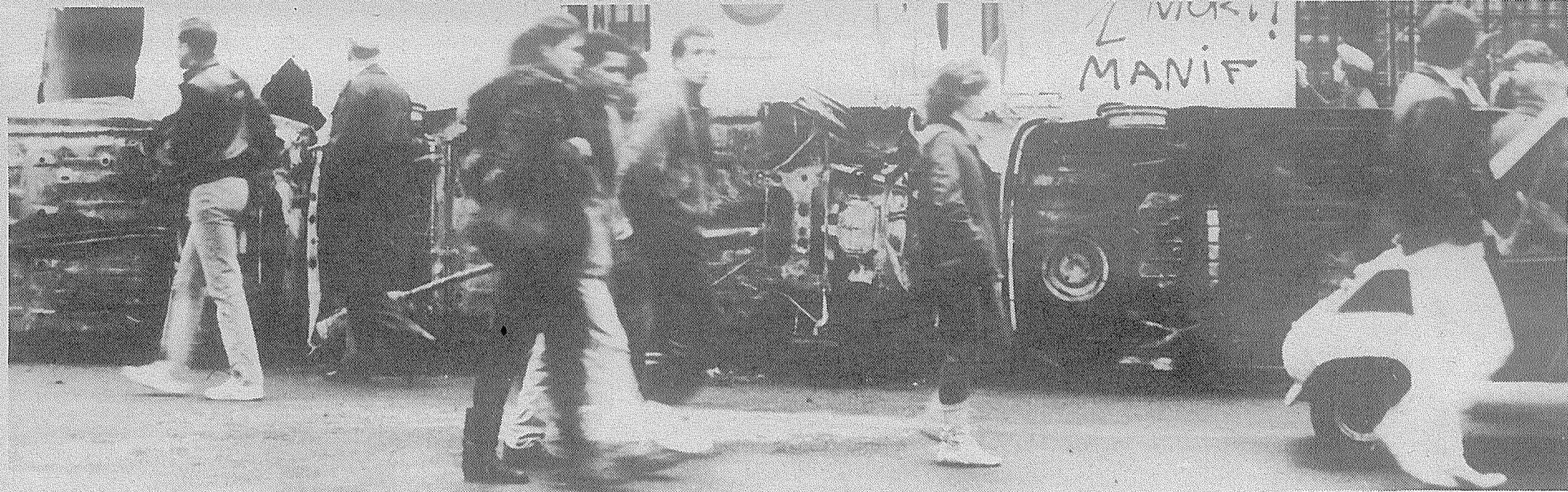

Foto: Csonka Jasenko Párizs, 6sz 86

temre. De ezzel vesztett egy évet. Ez neki is rossz és végül az államnak is pénzvesztéség.

Kérdés: A sajtóban gyakran lehetett olvasni, hogy megváltozott a fiatalok "image"-e, a társadalomban róluk kialakult kép. Éveken át úgy emlegették őket, mint nagyon individualistákat, akiknek nincs szívéük, csak sikert akarnak az életben. Mint ha ez a megmozdulás ezt a képet éppen az ellenkezőjére fordította volna: a tüntetéseken az egyenlőségre nagyon is fogékony és szolidáris fiatalság képe alakult ki. Ti is így érezték?

Anna: A nyolcvanas évek fiataljait nagyon szívesen állították be úgy a nosztalgikusok, hogy keményszívű és törtező generáció, amelynek csak az fontos, hogy pénzt keressen és a Rivierán kocsikázzon nyáron. Végül is természetes, hogy a mai fiatalság nem

mondták, hogy ez a mozgalom egyáltalán nem politikussá nem is volt az - azután mégis politikussá vált. Hallottam egy egyetemi tanárt, aki azt mondta: az apolitikusból a gumibot csinál politikust. Ez történt?

Anna: Pontosan ez. A legelső tüntetés még annyira apolitikus volt, hogy a legkülönfélébb politikai beállítottságú egyetemről egyaránt sokan vettek részt. Ez szemmel látható volt. Még az Assas-ról - ez egy nagyon jobboldali egyetem és nagyon rossz híre van emiatt - még onnan is jött küldöttség, mert azok sem értettek egyet a reformjavaslattal. Az egyetemek teljesen kiürültek, jobboldali, baloldali, mindenki jött tüntetni. Hozzá kell tenni, hogy néhány jobboldali eleve egyetértett a reformjavaslattal, csak azért, mert kormánypárti. De ezek azt hiszem nagyon kevesen voltak.

Munkácsy Mihály (1844 - 1900)

Tizennégy éves korára jutott ahhoz a lehetőséghez, hogy tehetségét vászonra vigye. Ezt az adottságát a festőmester Szamosy Elek fedezte fel, aki másfél évig tanára volt. Így felszabadulhatott asztalosinas sorsából, amelyre nagybátyja kényszerítette. Az életútja Pestre vezetete, ahonnan elkerült később Bécsbe, majd Münchenbe, ahol továbbképezte magát.

A világiállítás 1867-ben Párizsban nagy esemény volt, és Munkácsy is mint egy mágnes oda vonzotta. Itt ismerte meg a legjobb francia festők műveit, és alkotott mélyreható véleményt az akkori modern impresszionista festészetéről. Ugyanis megfogadta magában, hogy nem fog a divat befolyása alatt festeni. De igazán

csak Düsseldorfban találta meg a maga stílusát. Ott készült el az "Asító Inas" és mint kiemelkedő mű a "Siralomház", amelyet Munkácsy rögtön állványról eladott egy angol műkereskedőnek. Nem sokkal később nagy meglepetés érte a festőt. Művét kiállították Párizsban, hatalmas sikert aratott, és ráadásul megnyerte a nagy aranyérmet. Letelepedett a francia fővárosban, megházasodott és háza az egyik legdivatosabb párizsi szalonná vált.

Eleinte még a jólétben sem vesztette el kritikussá szemléző képességét, és élethűen festett olyan képeket, melyek ma is nagy hatásúak. Gyakori témája volt az egyszerű emberek munkája és nyomorúsága: vaját köpülő aszso-

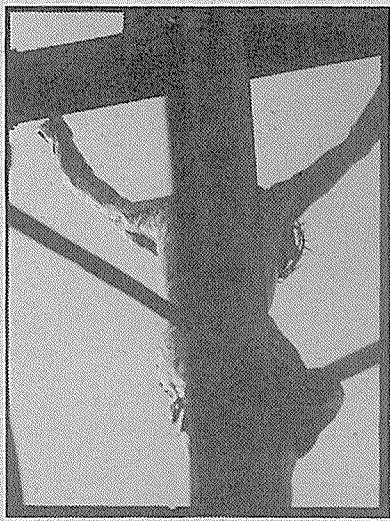
nyok, tépéscsinálók, rőzsessedők. Ahogy teltek az évek, a divat szellői elsodorták Munkácsyt eredeti irányzatától. A párizsi polgárság életét szalonképekben rögzítette; parkokról tájképeket készített; igazi tehetsége arcképeiben (Lisztről, a feleségéről) és csendéleteiben mutatkozott meg. Az utolsó húsz évében mindig több és több vallásos és történelmi jelenetet festett (Krisztus Pilátus előtt; Ecce Homo). Nagy fáradtság tükröződik műveiben, bár az élete végén vissza akart térni régi stílusára, de már nem volt elég ereje ezt megvalósítani (Honfoglalás; Sztrájk). Munkácsy Mihály 1900-ban mint az egyik legkiválóbb magyar művész hunyt el.

Marcus/Csilla

Magyar Színművészet Kölnben

A budapesti Várszínház művészei Kölnben adták elő, két este a Csiksomlyói Passiót. Mindkét alkalommal telt ház volt. A színészek mindent megtettek, hogy a székely nép fantáziájában élő bibliai történet élményét a nézőknek átadják. A szereplők valamennyien erős erdélyi tájszólással beszéltek. Akik jobban ismerik a székelységet, gondolom, osztoznak velem abban a véleményben, hogy úgy a kissé erőltetett népi tájszólás, mind a népviselet, amiben a szereplők a színpadon mozogtak, csak néha volt az eredetit megközelítő. No, meg; Tamási Áron, Orbán Balázs, Nyíró József könyveiből a "Hargita lakójának" mentalitását is egészen másképpen ismertük meg: szűkszavú, agyafúrt, ravasz székely góbénak. A szereplők alakításaitól itélve inkább egy kicsit "gyagyás", ide-oda áramló-csapódó tömeget láttunk. E kis hiba ellenére is a közönség teljes tetszését nyilvánította. Talán hálálul a művészeknek, hogy Magyarországon a valláshoz és székelységhez - mint tabu témákhoz - hozzá mertek nyúlni.

Kiss Lajos olvasó

Uj népzeneegyüttes:

Kaláris

Február 14-én táncházban keresztelték az újonnan alakult bécsi népzeneegyüttest, amely a Kaláris névre hallgat. A primás Fekete András, a bőgős Torró Lajos, az erdélyi Barozda együttes volt brácsása (az együttes többi tagjai Svédországba menekültek). A kontrát Németh László húzogatja.

Bál után... Frankfurtban...

Február 14-én nagyszámban jelent meg Frankfurt és környéke magyarsága, hogy a magyar bálon mulasson. Uj esemény volt, hogy táncházat is létesítettek a rendezők, a "Cinege" és "Pendely" népzeneegyüttesek közreműködésével. Szkeptikusak voltak Frankfurt fiataljai: lehet-e bál keretben táncházat tartani? Milyen hatása van ennek az újdonságnak az idősebbekre? Kár, hogy csak fiataloknak kínálták a táncházat a meghívóban. Végül a kezdeti üresség és érdektelenség után az este hangulatos és mulatságos lett. A táncházterem zsúfolva volt, de kevés olyan ember akadt, a néptáncosok mellett, aki táncolni merészkedett volna. Nem volt katasztrófa e kísérlet eredménye és érdeklődést tudunk kelteni a néptánc iránt.

Döry Iszi, Frankfurt

...és Münchenben

"Ezen az estén mindig 3-4 kilót szoktam fogyni, mert annyit kell rohagálnom," meséli Szőke Csongor, aki a "diákszövetség" nevében a Münchener Magyar Bál rendezője. Ebben az évben inkább négyet fogott: a harmincadik jubileumi bárra több mint 1500 vendég jött a Hotel Bayerischer Hof dísztermébe. A diákszövetség magja 15 főből áll, nagyrészt az orvosi szak körüli csoportosulnak. Tagjainak egy része már elvégezte az egyetemet. A "magyar egyetemisták és főiskolai hallgatók németországi szövetsége müncheni csoportja", ami a teljes nevük, főleg a bál rendezésére koncentrálnak. "Már most kezdjük tervezni a jövő évi bált", mondja Szőke, "állandóan folyik a szervezés".

A bál bevétele jótékonyági célra megy. Kap belőle a "Zentralverband der Ungarischen Organisationen in der BRD", a kastli Magyar Gimnázium és a Cserkészkerület, és más magyar egyesületek. Azonkívül magyar fiatalok kaphatnak egyszeri támogatást bizonyos feltételek mellett.

Hogy a müncheni bál ugyanarra a napra esett mint a frankfurti, tiszta véletlen. "Már most kellett lefoglalni a helyet a jövő évre", mondja Szőke. A kérdésre, hogy Münchenben is várható egy táncház a bálon belül, azt válaszolta, hogy a táncház eredetileg falusi szokás és nem passzol ide. "Szmokingban és estélyi ruhában néptáncot járni, az furcsán nézne ki".

események tavasz '87

Spartafux Info: Meghívás 18-éven felüli cserkészek és nem-cserkészek számára következő hétfői programokra:
Sziklamászás kezdőknek, május 28 - 31, Aicha bei Wellheim, Bajorország.

A terep egy sziklamászó kert. Éjszakai sátorban. Külön mászó-felszerelés nem szükséges. Költségek: csak egyéni kiadások.

Hegyitúra, június 18 - 21, Berliner Hütte - Zillertal Alpok, Ausztria.

Könnyebb csúcsok megmásítása, éjszakai az Alpenverein házában. Költségek: 3 x DM 10, éjszakai társaság. Túrafelszerelés (túracipő, hátizsák) és egy kis kondíció szükséges.

☒ Kailbach Ferenc,
Merianstr. 30 a,
D-8000 München 19,
☎ 089 / 15 72 828.

29. Magyar Pax Romana Kongresszusa, április 20 - 26, Einsiedeln, Svájc.

Téma: Ember a változások sodrában.

☒ KMÉM - Pax Romana Sekretariat, Oberföhringerstr. 40,
D-8000 München 81.

Az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia 28. Nagyheti Találkozója, április 12 - 18, Althütte-Lutzenberg, (Stuttgart).

Téma: ti vagytok a föld sója.
☒ Szunyog Erzsébet, Brühlstr. 4,
D-7000 Stuttgart 80
és Kellner Ilona, Mariagatan 9,
2 tr, S - 172 30 Sundbyberg.

Cserkészlet: Húsvéti Regős Cserkészszázad, április 20 - 26, St. Goar (Rajnakanyar).

☒ Ungarischer Pfadfinderbund, Oberföhringerstr. 40,
D-8000 München 81.

Bécs: a Bokréta táncszóport táncháza: április 25, május 16, június 13.

gyermektáncház 18 - 19 óráig, táncház 19 - 22 óráig. A zenét a Kaláris együttes szolgáltatja.

Pünkösdi néptánc-tanfolyam, június 6 - 8, Hittisau, Vorarlberg, Ausztria.

A tanfolyamon közreműködik a MUZSIKÁS együttes. Sebastyén Márta népdaltanít. A táncokat (többek közt Magyarózdít) Csatai László tanítja. Részvételi díj: DM 145 (tanfolyam, táncházak, szállás, étkezés). Jelentkezés április 15-ig.
☒ Dr. Sebők Mária, Mattweid 19,
CH - 6204 Sempach.

Bankösszekötetések:

Steiernmärkische Sparkasse, Graz,
MOTOLLA
Konto Nr.: 4000-601 536
BLZ 20 815

Postgiroamt München
Thomas Steinbach
Konto Nr.: 442289-803
BLZ 700 100 80

Postgiro Schweden
Szöllösi Antal
Konto Nr.: 7569 87-4

Guide

Mit csinálunk Pesten, ha már reggeliztünk és megebédeltünk? Csakis kávézni mehetünk. A magyar újságírás mindig is otthonos volt a pesti kávéházakban. Így mi sem maradhatunk ki a buliból. Választék van bőven, egyrészt az elcsépelet, a monarchiát idéző "régli szép idők" színhelyei, másrészt az eldugott, kevésbé menő de annál hangulatosabb kávéházak. Kezdjük meg hát a kávézót.

Bécsi kávézó - Fórum Szálló: a kiváló almásrétes vaniliamártással még a hangoskodó osztrákokat is elviselhetőbbé teszi. De az ott található osztrák újságok nyújtanak némi változatosságot néhány percre.

Gerbeaud (Zserbó): Ebbe az elegáns cukrászdába mindig érdemes benézni, nem unatkozik-e ott egy-két ismerős alak a somlói galuskája mellett. Magyar hangokat egy sarokkal arrébb lehet inkább hallani, a Kis-Gerbeaudban. Itt arányosan kevesebbet is kell fizetni az ugyanolyan finom libamájás molnáráért.

Végigsétálva a Váci utcán ott vár az Anna Presszó, a régi jó Muskatli, a Jégbüfével szemben az Egyetem Presszó, egy-két ferdehajlamú sráccal, és a Kossuth Lajos utcán az Astória, ami már nem a régi; a kényelmes angol club-foteleket kicserélték gerbeaud-stílusú székekre és márványasztalokra. A kellemes kilátás a nyugtató Kossuth Lajos utcára viszont változatlan.

Nagykörút: **Hungária,** a volt New York. Régi irodalmárokat, akik híressé tették, már nem lehet itt találni, de annál régiebb sonkás-szendvicseket.

Pálma Presszó: Tej van? Nincs. Tea? Nincs. Cola? Nincs. Torta? Nincs. És kávé? Volt. De inkább felejtjük el.

Béke Szálló: A magas áron kívül mély kivágású hölgyek valutáért mosolyognak.

Népköztársaság útja: **Különlegességi Cukrászda:** a legkülönlegesebb ebben a kávézóban az, hogy lépten-nyomon edzett ruhátáros nénik próbálják elrángatni a székre ledobált kabátokat. A "Polyglott"-turistáknak még nem sikerült meghódítaniuk a régi kávézóknak ezt az utolsó végvárát. A házi gesztenyegolyó csokoládémázzal a ház ingyencégei közé tartozik.

A hosszú séta után kipihenjük magunkat a budai Batthyány téren, az **Angelika Presszóban** egy nagyon finom habos kávé mellett. Ha nem is életbevágó kérdés itt a tökéletes arab nyelvtudás, éppenséggel nem árt, a többi vendéggel való kommunikáció megkönnyítésére. A kiszolgáló lány bájos mosolya pótolja a nehéz nap fáradságait (2,6 liter kávé, 4 kg torta, 99 gesztenyegolyó, 1/4 sonkás-szendvics torkonként).

következő számunk júliusban jelenik meg

P.b.b. 8010 Graz

Imprimé à taxe réduite
50%

szerda, április 29, 19.30 óra

MUZSIKÁS KONCERT MÜNCHENBEN

A koncert után táncház lesz.

hely: Hansastr. 39, Feierwerk e.V.
(U-Bahn és S-Bahn állomás)

Heimeranplatz, onnét 5 perc.

Autóval: Mitterler Ring, kijárat
Messegelände, parkolóhely van
bőven). Belépődíj DM 5.

MOTOLLA

rendezvény

Az apróhirdetések ingyenesek. A válaszokat kérjük a MOTOLLA szerkesztőségének küldeni - gyors továbbításukról gondoskodunk. Keresletet, kínálatot, nyaralási lakáscsere-javaslatot, közös utazáshoz társkeresést, vagy amit akartok: hirdetéseiteket küldjétek el a szerkesztőség müncheni vagy bécsi címére.

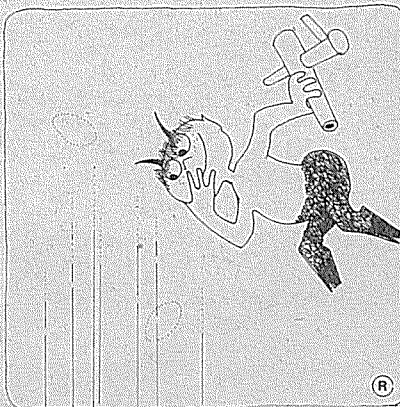
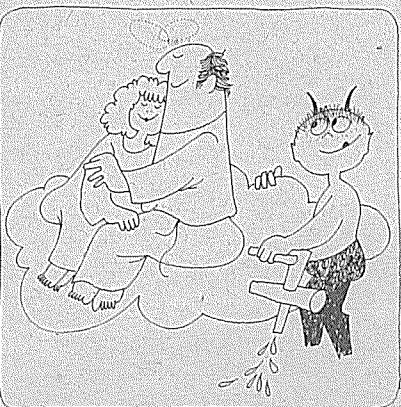
Nyári lakás. Június 15. és július 15. között megszállhat müncheni lakásban, aki július első felében amsterdami lakáslehetőséget kínál számomra.

Hamvas Béla, Fónagy Iván, továbbá Jakob Böhme, Franz Xaver Baader, René Guénon vagy Giulio Evola könyveit, németül vagy angolul. A felállított csillagkép ábrájához kazettán mellékelem az elemzést.

Csillagkép - könyvekért. Másirányú egyetemi tanulmányaim mellett újabban sokat foglalkozom asztrológiával. Csillagkép felállításáért könyveket keresek cserében:

17 éves gimnazista lány keres nyelvfelkészítési okokból munkalehetőséget Angliában (nem au-pair, leginkább hotelben), aug. 10-től szept. 15-ig.

Luciferkó

európai magyar ifjúsági lap

MOTOLLA

Felölös szerkesztők/verantwortliche Redakteure: Krizsán Árpád, Postfach 379, A-1060 Wien. Steinbach Tamás, Kunreuthstr. 32, D-8000 München 60.

Szerkesztők/Redakteure: Keresztesi György, Varga Judith, Varga Zoltán, Pesti Endre.

További munkatársak/weitere Mitarbeiter: Pataky Tamás, Virág Éva, Mónika D., Kalocsi Gyöngyi.

Terjesztők/Vertrieb: Németország és Ausztria a szerkesztők. Belgium: Morandini Diane, Brüssel. Svájc: Huszár Sylvia, Zürich.

Svédország: Szöllösi Antal. Argentína: Szilvási Lőrinc. Brazília: Gyurica Gábor, Piller Éva. Venezuela: Székely Imre.

Szerkesztés: Steinbach T., Varga Z., Mónika D. Special thanks to Eric for Computer and Coffee.

Kiadó/Eigentümer und Herausgeber: MICS - Magyar Ifjúsági Csoport/Ungarische Jugend-Gruppe, Postfach 379, A-1060 Wien.

Árak/Preise: 1 évi előfizetés (4 sz.): Németország DM 8, Austria öS 60; más európai országok DM 10, tengerentúl US \$ 10. Egyenként:

DM 2, öS 15, sFr 2,50, sKr 8,50.

Hirdetések a szerkesztőknél. Terjesztés: előfizetőknek postán, valamint darab árusítás. Utánnyomat: forrásmegjelöléssel (MOTOLLA - Európai Magyar Ifjúsági Lap) megengedve; mutatóváltást kérünk a szerkesztőkhöz. Olvasói leveleket a szerkesztők címére.

A névvel megjelölt cikkek nem egyeznek feltétlenül a szerkesztőség véleményével. Ezekért a szerzők felelnek. Kéziratokat nem őrzünk és nem küldünk vissza.

Keresünk világszerte munkatársakat, terjesztőket, szerkesztőket.